2024/1108

23.5.2024

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/1108,

13. märts 2024,

millega muudetakse määrust (EL) nr 748/2012 sertifitseerimisele kuuluvate mehitamata õhusõiduki süsteemide esmase lennukõlblikkuse osas ning delegeeritud määrust (EL) 2019/945 mehitamata õhusõidukite süsteemide ja mehitamata õhusõidukite süsteemide kolmandate riikide käitajate osas

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrust (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91, ([1]) eriti selle artikli 58 lõiget 1 ja artikli 61 lõike 1 punkti d,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) 2018/1139 (mis käsitleb mehitamata õhusõidukite vastavust nõuetele) artiklis 56 on sätestatud, et võttes arvesse asjaomase tegevuse laadi ja sellega seotud riski, võib mehitamata õhusõidukite ja nende mootorite, propellerite, osade, teisaldatava varustuse ja kaugjuhtimisseadmete projekteerimise, tootmise ja hooldamise puhul olla nõutav sertifikaat.

(2) Kooskõlas määruse (EL) 2018/1139 artikliga 56 on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/945 ([2]) artiklis 40 sätestatud mehitamata õhusõiduki süsteemide sertifitseerimise nõuded.

(3) Määruse (EL) 2018/1139 artikli 58 lõike 1 punktis b on sätestatud, et kõnealuse määruse artikli 55 kohased sertifikaadi väljaandmise nõuded ja tingimused võivad põhineda määruse (EL) 2018/1139 IX lisas esitatud olulistel projekteerimisnõuetel ja sama määruse III lisas esitatud keskkonnanõuetel või sisaldada neid nõudeid.

(4) Komisjoni määrust (EL) nr 748/2012, ([3]) millega nähakse ette tsiviilõhusõidukite ning neisse paigaldatavate mootorite, propellerite ja osade projekteerimise ja tootmise nõuded, tuleks kohandada, et võtta arvesse mehitamata õhusõiduki süsteemide eripära.

(5) Selline eripära hõlmab mehitamata õhusõidukite kaugjuhtimisseadmeid, mis on määratletud määruse (EL) 2018/1139 artiklis 3. Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2024/1110 ([4]) on selline seade määratletud kui „juhtimis- ja jälgimisseade“.

(6) Sertifitseerimisele kuuluva mehitamata õhusõiduki ohutuks käitamiseks on vaja, et juhtimis- ja jälgimisseadme suhtes kohaldataks samu menetlusi, mille kohaselt antakse välja mehitamata õhusõiduki sertifikaadid, ning seejuures määratakse kindlaks, et mehitamata õhusõiduki süsteemide suhtes kohaldatakse sama sertifitseerimis-menetlust, kuna need koosnevad mehitamata õhusõidukist ning selle juhtimis- ja jälgimisseadmest.

([1]) ELT L 212, 22.8.2018, lk 1.

([2]) Komisjoni 12. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/945 mehitamata õhusõidukite süsteemide ja mehitamata õhusõidukite süsteemide kolmandate riikide käitajate kohta (ELT L 152, 11.6.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/945/oj).

([3]) Komisjoni 3. augusti 2012. aasta määrus (EL) nr 748/2012, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise või deklareerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide pädevusnõuetega seotud rakenduseeskirjad (ELT L 224, 21.8.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/748/oj).

([4]) Komisjoni 10. aprilli 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/1110, millega muudetakse määrust (EL) nr 748/2012 sertifitseerimisele kuuluvate mehitamata õhusõiduki süsteemide esmase lennukõlblikkuse osas ning rakendusmäärust (EL) 2019/947 mehitamata õhusõidukite käitamise eeskirjade ja menetluste osas (ELT L, 2024/1110, 17.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1110/oj).

(7) Õhust kergemad mehitamata õhusõiduki süsteemid kujutavad endast olemuslikku riski kolmandatele isikutele, kuid vähem kui muud mehitamata õhusõiduki konfiguratsioonid, ning seetõttu võib neid käitada ilma, et nende konstruktsiooni jaoks oleks vaja välja anda sertifikaati.

(8) Spetsiaalselt teadusuuringutes, katsetes või teaduslikeks eesmärkidel kasutamiseks projekteeritud või kohandatud mehitamata õhusõiduki süsteemide konstruktsiooni võib kontrollida ilma, et oleks vaja välja anda tüübisertifikaati, sest neid kasutatakse tavaliselt väiksema riskiga keskkonnas.

(9) Tüübisertifitseerimisele kuuluvate mehitamata õhusõiduki süsteemide jätkuv lennukõlblikkus peaks olema kooskõlas komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2024/1107, ([5]) samas aga ei nõuta sellist kooskõla nende mehitamata õhusõiduki süsteemide puhul, mis on ette nähtud tegevuseks, mille jaoks ei ole määruse (EL) 2019/945 artikli 40 lõike 1 punkti d kohaselt nõutud tüübisertifikaati, isegi kui tootja on otsustanud seda taotleda.

(10) Selleks et anda sidusrühmadele piisavalt aega tagada vastavus uuele raamistikule, mis käsitleb sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki süsteemide esmast lennukõlblikkust, hakatakse käesolevat määrust kohaldama alates 1. maist 2025,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 748/2012 muudatused

Määrust (EL) nr 748/2012 muudetakse järgmiselt:

1) pealkiri asendatakse järgmisega:

„**Komisjoni 3. augusti 2012. aasta määrus (EL) nr 748/2012, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise või deklareerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide pädevusnõuetega seotud rakenduseeskirjad (uuesti sõnastatud)**“;

2) artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Käesoleva määrusega nähakse kooskõlas määruse (EL) 2018/1139 (*) artiklitega 19, 58 ja 62 ette ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused lennundustoodete ning nende osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide lennukõlblikkuse ning keskkonnaohutuse sertifitseerimise või deklareerimise kohta ja täpsustatakse järgmist:

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (ELT L 212, 22.8.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj)“;

([5]) Komisjoni 13. märtsi 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/1107, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1139, kehtestades üksikasjalikud normid, mida kohaldatakse sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki süsteemide ja nende komponentide jätkuva lennukõlblikkuse suhtes ning asjaomaste ülesannetega tegelevate organisatsioonide ja töötajate sertifitseerimise suhtes (ELT L, 2024/1107, 17.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1107/oj).

ii) punktid f ja g asendatakse järgmisega:

„f) toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide kindlakstegemine;

g) teatavate osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide sertifitseerimine;“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) punktid c ja d asendatakse järgmisega:

„c) „osa 21“ – õhusõidukite ning nendega seotud toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise nõuded ja menetlused, mis on esitatud käesoleva määruse I lisas;

d) „osa 21 Light“ – käesoleva määruse Ib lisas (osa 21 Light) esitatud nõuded ja menetlused, milles käsitletakse peamiselt lennuspordiks ja harrastuslendudeks ette nähtud õhusõidukite (v.a mehitamata õhusõidukid) ning nendega seotud toodete ja osade sertifitseerimist või projekteerimistingimustele vastavuse deklaratsiooni ning organisatsioonide projekteerimis- ja tootmispädevuse deklaratsiooni;“;

ii) punkt f asendatakse järgmisega:

„f) „artikkel“ – tsiviilõhusõidukis kasutatav osa, seade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent;“;

iii) punkt h asendatakse järgmisega:

„h) „EPA“ – osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus. Artikli osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus tähendab seda, et artikkel on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote ning juhtimis- ja jälgimisseadme tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO nõuetele vastavad artiklid;“;

iv) lisatakse punktid l, m, n, o ja p:

„l) „juhtimis- ja jälgimisseade“ – mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseade, mis on määratletud määruse (EL) 2018/1139 artikli 3 punktis 32;

m) „juhtimis- ja jälgimisseadme komponent“ – juhtimis- ja jälgimisseadme mis tahes element;

n) „juhtimis- ja jälgimisseadme paigaldamine“ – protsess, mille käigus ühendatakse juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid vastavalt paigaldus- ja katsetamisjuhendile selleks sobivas füüsilises keskkonnas, nii et paigaldatud juhtimis- ja jälgimisseadet saab kasutada mehitamata õhusõiduki käitamiseks;

o) „mehitamata õhusõiduki süsteem“ – määruse (EL) 2018/1139 artikli 3 punktis 30 määratletud mehitamata õhusõiduk ning selle juhtimis- ja jälgimisseade;

p) „püststardi ja -maandumise suutlikkusega õhusõiduk“ – õhust raskem mootoriga õhusõiduk, mis ei ole lennuk ega tiivikõhusõiduk ning on võimeline vertikaalselt startima ja maanduma tõste- ja tõukejõuüksuste abil, mis tekitavad stardi ja maandumise ajal tõstejõudu.“;

3) artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

1) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide sertifitseerimine“;

2) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Toodetele, osadele, seadmetele, juhtimis- ja jälgimisseadmetele ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentidele antakse välja I lisas (osa 21) nimetatud sertifikaadid.“;

3) lõike 2 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib allpool loetletud toodete (v.a mehitamata õhusõidukid) kohta välja anda ka Ib lisas (osa 21 Light) nimetatud sertifikaate:“;

4) lõike 3 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Erandina käesoleva artikli lõigetest 1 ja 2 võib allpool loetletud toodete (v.a mehitamata õhusõidukid) kohta esitada ka Ib lisa (osa 21 Light) kohase projekteerimistingimustele vastavuse deklaratsiooni:“;

4) artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

1) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide projekteerimise või nende muutmise või remontimise eest vastutav organisatsioon peab tõendama oma pädevust kooskõlas I lisaga (osaga 21).“;

2) lõike 5 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib organisatsioon, mille peamine tegevuskoht on ELi mittekuuluvas riigis, tõendada oma pädevust sertifikaadiga, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi kohta välja andnud vastavalt I lisale (osa 21), tingimusel et:“;

5) artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

1) lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide tootmise eest vastutav organisatsioon peab tõendama oma pädevust kooskõlas I lisaga (osaga 21). Kõnealune pädevuse tõendamine ei ole nõutav selliste organisatsiooni toodetavate osade, seadmete või juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide puhul, mille tohib kooskõlas I lisaga (osaga 21) paigaldada tüübisertifikaadiga hõlmatud tootesse, ilma et nendega peaks olema kaasas käitamissertifikaat (st EASA vorm 1).

2. Erandina lõikest 1 võib tootja, kelle peamine tegevuskoht on ELi mittekuuluvas riigis, tõendada oma pädevust sertifikaadi abil, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi kohta välja andnud, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

a) kõnealune riik on tootjariik;

b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.“;

2) lõike 8 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) selliste osade, seadmete või juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide tootmine, mille tohib kooskõlas I lisaga (osa 21) paigaldada tüübisertifikaadiga hõlmatud tootesse, ilma et nendega peaks kaasas olema käitamissertifikaat (st EASA vorm 1);“;

6) I lisa (osa 21) muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale.

Artikkel 2

Delegeeritud määruse (EL) 2019/945 muudatused

Delegeeritud määrust (EL) 2019/945 muudetakse järgmiselt:

1) artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 3 asendatakse järgmisega:

„3) „mehitamata õhusõiduki süsteem“ – määruse (EL) 2018/1139 (*) artikli 3 punktis 30 määratletud mehitamata õhusõiduk ning selle juhtimis- ja jälgimisseade;

_____

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (ELT L 212, 22.8.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj)“;

b) punkt 38 asendatakse järgmisega:

„38) „juhtimis- ja jälgimisseade“ – määruse (EL) 2018/1139 artikli 3 punktis 32 määratletud mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseade;“;

c) punkt 39 asendatakse järgmisega:

„39) „C2 ühendus“ – mehitamata õhusõiduki ja juhtimis- ja jälgimisseadme vaheline andmeühendus lennu juhtimiseks;“;

2) artiklit 40 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Mehitamata õhusõiduki süsteemi projekteerimine, tootmine ja hooldus tuleb sertifitseerida, kui asjaomane süsteem vastab mõnele järgmistest tingimustest:

a) vähemalt üks selle põhimõõde on 3 m või rohkem, süsteem on projekteeritud käitamiseks inimrühmade kohal ja mehitamata õhusõiduk ei ole õhust kergem;

b) see on projekteeritud inimeste transportimiseks;

c) see on projekteeritud ohtlike kaupade veoks ja nõuab tugevat konstruktsiooni, et maandada õnnetuste korral kolmandate isikutega seotud riske;

d) see on ette nähtud kasutamiseks rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 5 määratletud käitamise erikategoorias ning pädev asutus on kooskõlas määruse (EL) 2019/947 artikli 12 lõikega 1 jõudnud mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja poolt kõnealuse määruse artikli 11 kohaselt tehtud riskihindamise põhjal järeldusele, et käitamisriski ei ole võimalik piisavalt maandada ilma mehitamata õhusõiduki süsteemi sertifitseerimata.“;

b) lisatakse lõige 1a:

„1a. Lõiget 1 ei kohaldata selliste mehitamata õhusõiduki süsteemide suhtes, mis on spetsiaalselt kavandatud või kohandatud kasutamiseks teadusuuringutes, katsetes või teaduslikel eesmärkidel ning mida tõenäoliselt toodetakse väga väikeses koguses. Selliste mehitamata õhusõiduki süsteemide käitamiseks on vaja määruse (EL) nr 748/2012 I lisa alajao B kohast lennuluba.“;

c) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 esitatud tingimustele vastav mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama komisjoni määruses (EL) nr 748/2012, (*) komisjoni määruses (EL) 2015/640 (**) ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2024/1107 (***) sätestatud kohaldatavatele nõuetele.“

_____

(*) Komisjoni 3. augusti 2012. aasta määrus (EL) nr 748/2012, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise või deklareerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide pädevusnõuetega seotud rakenduseeskirjad (ELT L 224, 21.8.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/748/oj).

(**) Komisjoni 23. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/640, milles käsitletakse teatavat liiki lennutegevuse suhtes kohaldatavaid täiendavaid lennukõlblikkustingimusi ja millega muudetakse määrust (EL) nr 965/2012 (ELT L 106, 24.4.2015, lk 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/640/oj).

(***) Komisjoni 13. märtsi 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/1107, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1139, kehtestades üksikasjalikud normid, mida kohaldatakse sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki süsteemide ja nende komponentide jätkuva lennukõlblikkuse suhtes ning asjaomaste ülesannetega tegelevate organisatsioonide ja töötajate sertifitseerimise suhtes (ELT L, 2024/1107, 17.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1107/oj)“;

d) lisatakse lõige 2a:

„2a. Muudel kui lõikes 1 nimetatud põhjustel sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki süsteemid peavad vastama määruses (EL) nr 748/2012 ja määruses (EL) 2015/640 sätestatud kohaldatavatele nõuetele.“;

3) lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse II lisale.

Artikkel 3

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. maist 2025.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. märts 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Määruse (EL) nr 748/2012 I lisa muudetakse järgmiselt:

1) osa 21 pealkiri asendatakse järgmisega:

„Õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine“;

2) sisukorda („Sisukord“) muudetakse järgmiselt:

a) punkti 21.A.2 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus“;

b) punkti 21.A.35 pealkiri asendatakse järgmisega:

„Katselennud“;

c) punkti 21.A.115 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.115 Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmisega tehtavate oluliste muudatuste kinnitamise nõuded“;

d) punkti 21.A.128 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.128 Katsed: mootorid, propellerid ning juhtimis- ja jälgimisseadmed“;

e) jao A alajao K pealkiri asendatakse järgmisega:

„ALAJAGU K – OSAD, SEADMED NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENDID“;

f) punkti 21.A.303 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.303 Vastavus kohaldatavatele nõuetele“;

g) punkti 21.A.305 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.305 Osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide sertifitseerimine“;

h) lisatakse uus punkt 21.A.308:

„21.A.308 Komponendi kõlblikkus paigaldamiseks juhtimis- ja jälgimisseadmetesse“;

i) jao A alajao Q pealkiri asendatakse järgmisega:

„ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE, SEADMETE, JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADMETE NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENTIDE IDENTIFITSEERIMINE“;

j) punkti 21.A.801 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.801 Toodete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete identifitseerimine“;

k) punkti 21.A.804 pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.804 Osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide identifitseerimine“;

l) jao B alajao K pealkiri asendatakse järgmisega:

„ALAJAGU K – OSAD, SEADMED NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENDID“;

m) jao B alajao Q pealkiri asendatakse järgmisega:

„ALAJAGU Q – TOODETE, OSADE, SEADMETE, JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADMETE NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENTIDE IDENTIFITSEERIMINE“;

3) punkt 21.A.2 asendatakse järgmisega:

„21.A.2 **Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus**

Meetmeid ja kohustusi, mida käesoleva jao kohaldamisalasse kuuluva toote, osa, seadme ning juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi sertifikaadi taotleja või omanik peab võtma, võib tema nimel võtta ükskõik milline füüsiline või juriidiline isik, tingimusel et sertifikaadi taotleja või omanik suudab tõendada, et ta on selle isikuga sõlminud kokkuleppe sertifikaadi omaniku kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks.“;

4) punkti 21.A.3A muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 376/2014 (*) ning sellega seotud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide kohaldamist, peavad kõik füüsilised või juriidilised isikud, kes on taotlenud või omavad tüübisertifikaati, piiratud tüübisertifikaati, täiendavat tüübisertifikaati, Euroopa tehnilise normatiivi (ETSO) luba, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muud käesoleva määruse kohaselt väljaantuks loetavat asjakohast kinnitust, tegema järgmist:

1. kehtestama lennuohutust mõjutavate juhtumite ettekannete kogumise, uurimise ja analüüsimise süsteemi ning seda haldama, et teha kindlaks kahjulikud suundumused või kõrvaldada puudused ning välja selgitada juhtumid, millest teatamine on alapunkti 3 kohaselt kohustuslik, ja juhtumid, millest on teatatud vabatahtlikult. Kui peamine tegevuskoht asub liikmesriigis, võib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 376/2014 ja selle rakendusaktide ning määruse (EL) 2018/1139 ning sellega seotud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide nõuete täitmiseks luua ühtse süsteemi. Kõnealune teatamissüsteem hõlmab järgmist:

i) teated ja teave rikete, häirete, defektide või muude kõrvalekallete kohta, mis kahjustavad või võivad kahjustada tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, ETSO loas, olulise remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus käesoleva määruse kohaselt väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi lennukõlblikkuse säilitamist;

ii) vead, ohuolukorrad ja ohud, mida alapunkt i ei hõlma;

2. tegema kõikidele toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi teadaolevatele käitajatele ja taotluse korral kõikidele muudele rakendusaktide või delegeeritud õigusaktide alusel volitatud isikutele kättesaadavaks teabe alapunkti 1 kohaselt loodud süsteemi kohta ning selle kohta, kuidas esitada teateid ja teavet alapunkti 1 alapunktis i osutatud rikete, häirete, defektide või muude kõrvalekallete kohta;

3. teatama ametile igast rikkest, häirest, defektist või muust kõrvalekaldest, millest ta on teadlik ja mis on seotud tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, ETSO loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus käesoleva määruse kohaselt väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendiga, mis on põhjustanud või võib põhjustada ohuolukorra.

(*) (*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 376/2014, mis käsitleb tsiviillennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järelmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 996/2010 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/42/EÜ ja komisjoni määrused (EÜ) nr 1321/2007 ja (EÜ) nr 1330/2007 (ELT L 122, 24.4.2014, lk 18).“;

b) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 376/2014 ning sellega seotud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide kohaldamist, peab iga füüsiline või juriidiline isik, kellel on käesoleva jao alajao G kohane tootjaorganisatsiooni sertifikaat või kes on seda taotlenud või kes toodab käesoleva jao alajao F kohast toodet, osa, seadet, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadet või juhtimis- ja jälgimisseadme komponenti, tegema järgmist:

1. kehtestama lennuohutust mõjutavate juhtumite ettekannete kogumise ja hindamise süsteemi ning seda haldama, et teha kindlaks kahjulikud suundumused või kõrvaldada puudused ning välja selgitada juhtumid, millest teatamine on alapunktide 2 ja 3 kohaselt kohustuslik, ja juhtumid, millest on teatatud vabatahtlikult. Organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on liikmesriigis, võib määruse (EL) nr 376/2014 ja selle rakendusaktide ning määruse (EL) 2018/1139 ning sellega seotud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide nõuete täitmiseks luua ühtse süsteemi;

2. teatama asjaomasele kinnitatud projekti omanikule kõikidest juhtudest, mil tootjaorganisatsioon on tooted, osad, seadmed, mehitamata õhusõiduki süsteemid, juhtimis- ja jälgimisseadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid käibele lasknud ja hiljem kindlaks teinud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja tegema projektikinnituse omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekalded, mis võivad põhjustada ohuolukorra;

3. teavitama vastavalt punktile 21.1 asjaomase liikmesriigi pädevat asutust ja ametit kõrvalekalletest, mis on kindlaks tehtud vastavalt punkti 21.A.3A alapunkti b alapunktile 2 ja mis võivad põhjustada ohuolukorra;

4. kui tootjaorganisatsioon tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, teatab ta sellele organisatsioonile ka kõikidest juhtudest, kui ta on tooted, osad, seadmed, mehitamata õhusõiduki süsteemid, juhtimis- ja jälgimisseadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid sellele organisatsioonile tarninud ning hiljem kindlaks teinud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest.“;

5) punkt 21.A.3B asendatakse järgmisega:

„21.A.3B **Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused**

a) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus on ameti väljaantud või vastuvõetud dokument, milles määratakse meetmed, mida rakendada õhusõiduki või juhtimis- ja jälgimisseadme vastuvõetava ohutustaseme taastamiseks, kui tõendid näitavad, et kõnealuse õhusõiduki, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme ohutustase võib vastasel juhul väheneda.

b) Amet annab välja lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, kui:

1. amet on teinud kindlaks, et õhusõidukis, mehitamata õhusõiduki süsteemis või juhtimis- ja jälgimisseadmes on ohuolukord, mille on põhjustanud õhusõiduki või sellesse paigaldatud mootori, propelleri, osa või seadme viga, või juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi viga ja

2. see olukord võib tõenäoliselt esineda või tekkida ka mõnes muus õhusõidukis, mehitamata õhusõiduki süsteemis või juhtimis- ja jälgimisseadmes.

c) Kui amet peab välja andma lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, et kõrvaldada alapunktis b nimetatud ohuolukord või nõuda ülevaatuse läbiviimist, peab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik:

1. tegema ettepaneku asjakohaste parandusmeetmete või nõutavate ülevaatuste või mõlema kohta ja esitama nende ettepanekute üksikasjad ametile heakskiitmiseks ning

2. kui amet on alapunktis 1 nimetatud ettepanekud heaks kiitnud, tegema asjaomased kirjeldavad andmed ja kasutusjuhised kättesaadavaks kõikidele toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi teadaolevatele käitajatele või omanikele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad lennukõlblikkust käsitlevat ettekirjutust täitma.

d) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

1. ohuolukorra kindlakstegemine;

2. asjaomaste õhusõidukite või juhtimis- ja jälgimisseadmete identifitseerimine;

3. vajalikud meetmed;

4. vajalike meetmete rakendamise tähtaeg;

5. lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse jõustumise kuupäev.“;

6) punkti 21.A.4 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi jätkuva lennukõlblikkuse asjakohane toetamine.“;

7) punkti 21.A.5 alapunktid a, b ja c asendatakse järgmisega:

„a) kui nad projekteerivad toodet, osa, seadet, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadet või juhtimis- ja jälgimisseadme komponenti või muudavad või parandavad seda, looma arvestuse pidamise süsteemi ja haldama asjakohast projekteerimisteavet/-andmeid; kõnealune teave/andmed tehakse ametile kättesaadavaks, et anda vajalikku teavet/andmeid toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi jätkuva lennukõlblikkuse, käitussobivuse andmete jätkuva kehtivuse ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele jätkuva vastavuse tagamiseks;

b) registreerima toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi tootmisel tootmisprotsessi üksikasjad, mis on seotud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi vastavusega kohaldatavatele projekteerimisandmetele ning nende partnerite ja tarnijate suhtes kehtestatud nõuetega, ning tegema need andmed kättesaadavaks oma pädevale asutusele, et anda vajalikku teavet toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks;

c) lennulubade puhul:

1. säilitama lennutingimuste kehtestamiseks ja põhjendamiseks esitatud dokumente ning tegema need kättesaadavaks ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele, et anda vajalikku teavet õhusõiduki, mehitamata õhusõiduki süsteemi ning juhtimis- ja jälgimisseadme jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks;

2. kui nad annavad sertifitseeritud organisatsioonide õiguse alusel välja lennuloa, säilitama kõiki sellega seotud dokumente, sealhulgas ülevaatusprotokolle ja lennutingimuste kinnitamist ja lennuloa väljastamist kinnitavaid dokumente, ning tegema need kättesaadavaks ametile ja selle liikmesriigi pädevale asutusele, kes vastutab organisatsiooni üle järelevalve teostamise eest, et anda vajalikku teavet õhusõiduki, mehitamata õhusõiduki süsteemi ning juhtimis- ja jälgimisseadme jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks;“;

8) punkt 21.A.6 asendatakse järgmisega:

„21.A.6 **Käsiraamatud**

Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik:

a) koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide selliste käsiraamatute originaale või variante, mida toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või artikli jaoks nõutakse kohaldatava tüübisertifitseerimisaluse, kohaldatava käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse ja kohaldatavate keskkonnakaitsenõuetega, ning annab taotluse korral ametile nende koopiad;

b) mehitamata õhusõidukite puhul teeb kindlaks, kas juhtimis- ja jälgimisseadme paigaldamine füüsilises keskkonnas on vajalik, ning annab käitajale kõik vajalikud juhised juhtimis- ja jälgimisseadme paigaldamiseks ja paigaldamise heakskiitmiseks vastavalt delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisale (osa ML.UAS).“;

9) punkt 21.A.7 asendatakse järgmisega:

„21.A.7 **Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid**

a) Tõendades vastavust kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele, mille amet on punkti 21.B.80 kohaselt kindlaks määranud ja teatavaks teinud, koostab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, konstruktsiooni muudatuse kinnituse või remondiprojekti kinnituse omanik juhendid või viitab juhenditele, mida on vaja tagamaks, et õhusõiduki, mehitamata õhusõiduki süsteemi ning juhtimis- ja jälgimisseadme tüübi ja kõikide selle juurde kuuluvate osade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentidega seotud lennukõlblikkustase säilib õhusõiduki või mehitamata õhusõiduki süsteemi kogu käitamisea jooksul.

b) Vähemalt ühe täieliku komplekti jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhenditest esitab

1. tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik kõikidele teadaolevatele ühe või mitme toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme omanikele toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme üleandmisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem;

2. täiendava tüübisertifikaadi või konstruktsiooni muudatuse kinnituse omanik kõikidele teadaolevatele muudetud toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme käitajatele muudetud toote või muudetud juhtimis- ja jälgimisseadme kasutusse andmisel;

3. remondiprojekti kinnituse omanik kõikidele teadaolevatele remonditud toote või juhtimis- ja jälgimisseadme käitajatele selle toote või juhtimis- ja jälgimisseadme kasutusseandmisel, millele on remondiprojekti alusel remonditöid tehtud. Remonditud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi võib kasutusse anda enne asjaomaste jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite valmimist, kuid üksnes piiratud kasutusajaks ja kokkuleppel ametiga.

Pärast seda teevad need projekti kinnituse omanikud kõnealused juhendid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes neid juhendeid täitma peavad.

c) Erandina alapunktist b võib tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite sellise osa, milles sisalduvaid juhiseid tuleb täita graafiku alusel pika aja vältel, kättesaadavaks teha pärast toote või juhtimis- ja jälgimisseadme või muudetud toote või muudetud juhtimis- ja jälgimisseadme kasutusse võtmist, kuid ta peab tegema need juhised kättesaadavaks enne, kui neid tuleb toote või muudetud toote suhtes rakendada.

d) Projekti kinnituse omanik, kes peab alapunkti b kohaselt jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid esitama, teeb ka nende juhendite muudatused kättesaadavaks kõikidele muudatusest mõjutatud toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme teadaolevatele käitajatele, ning taotluse korral kõikidele muudele isikutele, kes muudetud juhendeid täitma peavad. Kõnealune projekti kinnituse omanik peab taotluse korral ametile tõendama, et käesoleva punkti kohane jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste kättesaadavaks tegemine toimub nõuetekohaselt.“;

10) punkti 21.A.9 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) andma pädevale asutusele juurdepääsu kõikidele rajatistele, toodetele, osadele, seadmetele, juhtimis- ja jälgimisseadmetele, juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentidele, dokumentidele, teabele, andmetele, protsessidele, menetlustele või muule materjalile, et võimaldada läbi vaadata aruandeid, teha ülevaatusi või vastavalt vajadusele läbi viia või jälgida katselende ja maapealseid katseid, mille eesmärk on kontrollida organisatsiooni esmast ja jätkuvat vastavust määruse (EL) 2018/1139 ning sellega seotud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide kohaldatavatele nõuetele;“;

11) punkt 21.A.11 asendatakse järgmisega:

„21.A.11 **Kohaldamisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse toodete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete tüübisertifikaatide ning õhusõidukite piiratud tüübisertifikaatide väljaandmise menetlus ja kõnealuste sertifikaatide taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.“;

12) punkti 21.A.15 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlus peab sisaldama vähemalt toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme esialgseid kirjeldavaid andmeid ning teavet toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme ettenähtud kasutuse ja sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe kohta. Lisaks peab taotlus sisaldama või sellele tuleb pärast esmast taotlemist lisada punkti 21.A.20 kohane nõuetele vastavust tõendav sertifitseerimisprogramm, mis hõlmab kõike alljärgnevat:

1. tüübiprojekti üksikasjalik kirjeldus, sealhulgas kõik sertifitseeritavad konfiguratsioonid;

2. kavandatavad käitamiskarakteristikud ja -piirangud;

3. toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme ettenähtud kasutus ja kasutusotstarve, mille jaoks sertifitseerimist taotletakse;

4. esialgset tüübisertifitseerimisalust, käitussobivuse andmete sertifitseerimise alust ja keskkonnakaitsenõudeid käsitlev ettepanek, mis on koostatud vastavalt punktides 21.B.80, 21.B.82 ja 21.B.85 kindlaksmääratud nõuetele ja variantidele;

5. ettepanek sertifitseerimisprogrammi jaotamise kohta nõuetele vastavust tõendavateks sisulisteks toimingu- ja andmerühmadeks, sealhulgas ettepanek nõuete täitmise meetodite ja nõuete täitmist tõendavate asjakohaste dokumentide kohta;

6. ettepanek nõuetele vastavust tõendavate sisuliste toimingu- ja andmerühmade hindamise kohta, mille puhul võetakse arvesse tüübisertifitseerimisaluse, käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse või keskkonnakaitsenõuete kindlakstegemata eiramise tõenäosust ning sellise eiramise võimalikku mõju toote või mehitamata õhusõiduki süsteemi ohutusele, keskkonnakaitsele või juhtimis- ja jälgimisseadme ohutusele. Kavandatava hindamise puhul võetakse arvesse vähemalt punkti 21.B.100 alapunkti a alapunktides 1–4 sätestatud elemente. Selle hindamise tulemuse põhjal lisatakse taotlusele ettepanek, et amet osaleks nõuetele vastavust tõendavate toimingute ja andmete kontrollimisel;

7. projektikava koos olulisemate vahe-eesmärkidega.“;

b) alapunkt e asendatakse järgmisega:

„e) Suurte lennukite või suurte tiivikõhusõidukite tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide või piiratud tüübisertifikaatide taotlused kehtivad kolm aastat, välja arvatud juhul, kui taotleja tõendab taotlemise ajal, et toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme nõuetele vastavuse tõendamiseks ja kinnitamiseks on vaja pikemat aega, ning amet on sellega nõus.“;

13) punkt 21.A.19 asendatakse järgmisega:

„21.A.19 **Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused**

Füüsiline või juriidiline isik, kes teeb ettepaneku tootes muudatuste tegemiseks, peab taotlema uut tüübisertifikaati, kui amet leiab, et konstruktsioonis, võimsuses, telgsurvejõus või massis tehtav muudatus on nii märkimisväärne, et tuleb teostada kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele vastavuse täieulatuslik uurimine.

Füüsiline või juriidiline isik, kes teeb ettepaneku mehitamata õhusõiduki süsteemis või juhtimis- ja jälgimisseadmes muudatuste tegemiseks, peab taotlema uut tüübisertifikaati, kui amet leiab, et konstruktsioonis tehtav muudatus on nii märkimisväärne, et tuleb teostada kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele vastavuse täieulatuslik uurimine.“;

14) punkti 21.A.20 alapunkti d alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires ohtlikuks.“;

15) punkt 21.A.21 asendatakse järgmisega:

„21.A.21 **Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi väljaandmise nõuded**

a) Toote või juhtimis- ja jälgimisseadme tüübisertifikaadi saamiseks või juhul, kui õhusõiduk ei vasta määruse (EL) 2018/1139 II lisa olulistele nõuetele, õhusõiduki piiratud tüübisertifikaadi saamiseks, peab taotleja tegema järgmist:

1. tõendama oma pädevust kooskõlas punktiga 21.A.14;

2. tõendama nõuetele vastavust kooskõlas punktiga 21.A.20;

3. õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi puhul tõendama, et kui õhusõidukile on paigaldatud mootor või propeller või mõlemad, siis:

i) neil on käesoleva määruse kohaselt välja antud või määratud tüübisertifikaat või

ii) need vastavad õhusõiduki tüübisertifitseerimisalusele, mis on kehtestatud muudele õhusõidukitele kui mehitamata õhusõidukid, või mehitamata õhusõiduki süsteemi tüübisertifitseerimisalusele ning ameti poolt kindlaks määratud ja teatavaks tehtud keskkonnakaitsenõuetele, mis on vajalikud selleks, et tagada õhusõiduki ohutu käitamine;

4. mehitamata õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi puhul:

i) tõendama vastavust mehitamata õhusõiduki süsteemi tüübisertifitseerimisalusele kooskõlas punktiga 21.B.80;

ii) tõendama, et juhtimis- ja jälgimisseadmele on käesoleva määruse kohaselt välja antud tüübisertifikaat, kui juhtimis- ja jälgimisseade on sertifitseeritud mehitamata õhusõidukist eraldi.

b) Erandina alapunkti a alapunktist 2 ja juhul, kui taotleja punkti 21.A.20 alapunktis d osutatud deklaratsioonis seda nõuab, võib õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi välja anda enne kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele vastavuse tõendamist, tingimusel et taotleja tõendab oma vastavust käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele enne, kui käitussobivuse andmeid on tegelikult vaja kasutada.“;

16) punkt 21.A.31 asendatakse järgmisega:

„21.A.31 **Tüübiprojekt**

a) Tüübiprojekt koosneb:

1. sellistest joonistest ja spetsifikaatidest ning nende loetelust, mis on vajalikud kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele vastava toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme konfiguratsiooni ja konstruktsiooniomaduste määratlemiseks;

2. materjale ja menetlusi ning tootmis- ja kokkupanekumeetodeid käsitlevast teabest, mis on vajalik toote ning juhtimis- ja jälgimisseadme nõuetele vastavuse tagamiseks;

3. heakskiidetud lennukõlblikkuse piiranguid käsitlevast osast, mis sisaldab juhendeid kohaldatavate sertifitseerimistingimustega kindlaks määratud lennukõlblikkuse säilitamiseks, ning

4. muudest andmetest, mis võimaldavad võrdluse kaudu kindlaks määrata hiljem valmistatud sama tüüpi toodete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete lennukõlblikkust ja keskkonnanäitajaid (kui see on asjakohane).

b) Iga tüübiprojekt peab olema nõuetekohaselt identifitseeritud.“;

17) punkti 21.A.33 alapunkti b alapunkti 1 alapunkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) toote osad ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid vastavad kavandatava tüübiprojekti joonistele ning“;

18) punkti 21.A.35 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Taotleja teeb kõik katselennud, mida amet vajalikuks peab, et teha kindlaks:

1. vastavus kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele ning

2. kas on olemas piisav kinnitus selle kohta, et käesoleva lisa kohaselt sertifitseerimisele kuuluv õhusõiduk, mehitamata õhusõiduki süsteem või juhtimis- ja jälgimisseade ning õhusõiduki osad ja seadmed on usaldusväärsed ja töötavad nõuetekohaselt, välja arvatud järgmiste õhusõidukite puhul:

i) purilennukid, v.a mehitamata purilennukid, ja mootorpurilennukid, v.a mehitamata mootorpurilennukid;

ii) õhupallid ning ELA1 või ELA2 määratlusele vastavad õhulaevad;

iii) lennukid, mis ei ole mehitamata lennukid ja mille maksimaalne stardimass (MTOM) on kuni 2 722 kg.“;

b) alapunkt f asendatakse järgmisega:

„f) Alapunkti b alapunktiga 2 ettenähtud katselennud sisaldavad:

1. muude kui mehitamata õhusõidukite puhul:

i) nii palju lennutunde, kui amet peab vajalikuks, et õhusõiduki ohutu kasutamine oleks enne õhusõiduki kasutuselevõttu tõendatud, kuid mitte vähem kui 150 tundi;

ii) eelkõige selliste õhusõidukite puhul, milles on sellist tüüpi turbiinmootorid, mida tüübisertifitseeritud õhusõidukites ei ole varem kasutatud, vähemalt 300 tundi tööaega tüübisertifikaadile vastava täiskomplekti mootoritega;

2. mehitamata õhusõiduki süsteemi ning juhtimis- ja jälgimisseadmete puhul nii palju lennutunde, kui amet peab õhusõiduki ning juhtimis- ja jälgimisseadme konstruktsiooni keerukust ja nende ohutusriski arvesse võttes vajalikuks, et asjaomase õhusõiduki ning juhtimis- ja jälgimisseadme ohutu kasutamine oleks enne nende kasutuselevõttu tõendatud.“;

19) punkt 21.A.41 asendatakse järgmisega:

„21.A.41 **Tüübisertifikaat**

Nii tüübisertifikaat kui ka piiratud tüübisertifikaat hõlmavad tüübiprojekti, kasutuspiiranguid, jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendeid, lennukõlblikkust ja heidet käsitlevat tüübisertifikaadi andmelehte, kohaldatavat tüübisertifitseerimisalust ja kohaldatavaid keskkonnakaitsenõudeid, millele vastavust amet jäädvustab, ning muid kohaldatavates sertifitseerimistingimustes ja keskkonnakaitsenõuetes tootele, mehitamata õhusõiduki süsteemile või juhtimis- ja jälgimisseadmele ettenähtud tingimusi või piiranguid. Nii õhusõiduki tüübisertifikaat kui ka piiratud tüübisertifikaat sisaldavad lisaks ka kohaldatavat käitussobivuse andmete sertifitseerimise alust, käitussobivuse andmeid ja müra käsitlevat andmelehte. Õhusõiduki tüübisertifikaadi ja piiratud tüübisertifikaadi andmeleht sisaldab andmeid CO_2 heidet käsitlevate nõuete täitmise kohta ning mootori tüübisertifikaadi andmeleht sisaldab andmeid heitenõuete täitmise kohta.“;

20) punkti 21.A.90B alapunkti a alapunkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. mis on seotud järgmiste õhusõidukitega:

i) lennukid maksimaalse stardimassiga (MTOM) kuni 5 700 kg;

ii) tiivikõhusõidukid maksimaalse stardimassiga (MTOM) kuni 3 175 kg;

iii) ELA1 või ELA2 määratlusele vastavad purilennukid, mootorpurilennukid, õhupallid ja õhulaevad;

iv) püststardi ja -maandumise suutlikkusega õhusõidukid maksimaalse stardimassiga (MTOM) kuni 5 700 kg;“;

21) punkt 21.A.91 asendatakse järgmisega:

„21.A.91 **Tüübisertifikaadi muudatuste liigitus**

Tüübisertifikaadi muudatused liigitatakse väheolulisteks ja olulisteks. Väheolulisel muudatusel ei ole märkimisväärset mõju toote või mehitamata õhusõiduki süsteemi massile, tasakaalule, konstruktsiooni tugevusele, töökindlusele, kasutusomadustele, käitussobivuse andmetele ega muudele näitajatele, mis mõjutavad toote või mehitamata õhusõiduki süsteemi lennukõlblikkust või keskkonda mõjutavaid omadusi, ega juhtimis- ja jälgimisseadme töökindlusele, kasutusomadustele või muudele näitajatele, mis mõjutavad juhtimis- ja jälgimisseadme lennukõlblikkust. Ilma et see piiraks punkti 21.A.19 kohaldamist, loetakse käesolevas alajaos kõik muud muudatused olulisteks muudatusteks. Olulised muudatused kinnitatakse vastavalt punktile 21.A.95, väheolulised muudatused vastavalt punktile 21.A.97 ning kõik muudatused märgistatakse asjakohaselt.“;

22) punkti 21.A.93 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Taotlus peab sisaldama või sellele tuleb pärast esmast taotlemist lisada punkti 21.A.20 kohane nõuetele vastavust tõendav sertifitseerimisprogramm, mis koosneb järgmisest:

1. muudatuse kirjeldus, milles määratakse kindlaks:

i) toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme konfiguratsioon(id) konkreetses tüübisertifikaadis, mida kavatsetakse muuta;

ii) kõik toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme tüübisertifikaadi osad, sealhulgas heakskiidetud käsiraamatud, mida muudetakse või mida muudatus mõjutab, ning

iii) kui muudatus mõjutab käitussobivuse andmeid, siis kõik vajalikud muudatused käitussobivuse andmetes;

2. kindlaksmääratud korduskontrollid, mida on vaja selleks, et tõendada muudetud toote ja asjaomasest muudatusest mõjutatud osade vastavust kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele, kohaldatavale käitussobivusandmete sertifitseerimise alusele ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele, ning

3. tüübisertifikaadis tehtava olulise muudatuse puhul:

i) esialgset tüübisertifitseerimisalust, käitussobivuse andmete sertifitseerimise alust ja keskkonnakaitsenõudeid käsitlev ettepanek, mis on koostatud vastavalt punktis 21.A.101 kindlaksmääratud nõuetele ja variantidele;

ii) ettepanek sertifitseerimisprogrammi jaotamise kohta nõuetele vastavust tõendavateks sisulisteks toimingu- ja andmerühmadeks, sealhulgas ettepanek nõuete täitmise meetodite ja nõuete täitmist tõendavate asjakohaste dokumentide kohta;

iii) ettepanek nõuetele vastavust tõendavate sisuliste toimingu- ja andmerühmade hindamise kohta, mille puhul võetakse arvesse kohaldatava tüübisertifitseerimisaluse, kohaldatava käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse või kohaldatavate keskkonnakaitsenõuete kindlakstegemata eiramise tõenäosust ning sellise eiramise võimalikku mõju toote või mehitamata õhusõiduki süsteemi ohutusele, keskkonnakaitsele või juhtimis- ja jälgimisseadme ohutusele. Kavandatava hindamise puhul võetakse arvesse vähemalt punkti 21.B.100 alapunkti a alapunktides 1–4 sätestatud elemente. Selle hindamise tulemuse põhjal lisatakse taotlusele ettepanek, et amet osaleks nõuetele vastavust tõendavate toimingute ja andmete kontrollimisel ning

iv) projektikava koos olulisemate vahe-eesmärkidega.“;

23) punkti 21.A.95 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti b alapunkt 4 asendatakse järgmisega:

„4. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks;“;

b) alapunkt d asendatakse järgmisega:

„d) Erandina alapunktist a ning kui taotleja punkti 21.A.20 alapunktis d osutatud deklaratsioonis seda nõuab, võib õhusõiduki tüübisertifikaadi väheolulise muudatuse kinnitada enne käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele vastavuse tõendamist, tingimusel et taotleja tõendab oma vastavust kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele enne, kui käitussobivuse andmeid tegelikult kasutatakse.“;

24) punkti 21.A.97 alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) Erandina alapunkti b alapunktidest 2 ja 3 ning kui taotleja punkti 21.A.20 alapunktis d osutatud deklaratsioonis seda nõuab, võib õhusõiduki tüübisertifikaadi olulise muudatuse kinnitada enne käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele vastavuse tõendamist, tingimusel et taotleja tõendab oma vastavust kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele enne, kui käitussobivuse andmeid tegelikult kasutatakse.“;

25) punkti 21.A.101 alapunktid a ja b asendatakse järgmisega:

„a) Tüübisertifikaadi oluline muudatus ja sellest mõjutatud osad peavad vastama sertifitseerimistingimustele, mida kohaldatakse muudetud toote, mehitamata õhusõiduki või juhtimis- ja jälgimisseadme suhtes muudatuse taotlemise kuupäeval, või sertifitseerimistingimustele, mida hakati kohaldama kõnealusest kuupäevast hilisemal kuupäeval vastavalt alapunktile f. Taotluse kehtivus määratakse kindlaks vastavalt punkti 21.A.93 alapunktile c. Lisaks sellele peab muudetud toode või muudetud mehitamata õhusõiduki süsteem vastama keskkonnakaitsenõuetele, mille amet on punkti 21.B.85 kohaselt kindlaks määranud.

b) Välja arvatud alapunktis h sätestatud juhul võib erandina alapunktist a kasutada alapunktis a osutatud sertifitseerimistingimuste või muude otseselt seonduvate sertifitseerimistingimuste varasemat muudatust kõikidel alljärgnevatel juhtudel, välja arvatud olukorras, kus kõnealust varasemat muudatust hakati kohaldama enne asjaomasesse tüübisertifikaati viitena lisatud sertifitseerimistingimuste kohaldamise alguskuupäeva:

1. muudatuse puhul, mida amet ei pea oluliseks. Konkreetse muudatuse olulisuse kindlaksmääramisel võtab amet arvesse kõiki asjaomaseid varasemaid konstruktsioonimuudatusi ja kõiki asjakohaseid muudatusi kohaldatavates sertifitseerimistingimustes, mis on toote või juhtimis- ja jälgimisseadme tüübisertifikaati viitena lisatud. Muudatused, mis vastavad ühele järgmistest kriteeriumidest, loetakse automaatselt oluliseks:

i) üldine konfiguratsioon või konstruktsioonipõhimõtted ei ole säilinud;

ii) muudetava toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme sertifitseerimiseks kasutatud eeldused enam ei kehti;

2. piirkonna, süsteemi, osa, seadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi puhul, mida muudatus ameti arvates ei mõjuta;

3. piirkonna, süsteemi, osa, seadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi puhul, mida muudatus mõjutab ja mille puhul amet leiab, et vastavus alapunktis a kirjeldatud sertifitseerimistingimustele ei mõjuta olulisel määral muudetud toote, muudetud mehitamata õhusõiduki süsteemi või muudetud juhtimis- ja jälgimisseadme ohutustaset või ei ole praktiline.“;

26) punkti 21.A.108 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) muudetud õhusõiduki kõikidele teadaolevatele ELi käitajatele vähemalt ühe komplekti kõigist käitussobivuse andmete muudatustest, mis on koostatud vastavalt kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele, enne kui koolitusorganisatsioon või ELi käitaja peab käitussobivuse andmeid kasutama, ja“;

27) punkti 21.A.115 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti b alapunkti 5 alapunkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) tüübisertifikaadi omanik on nõustunud tegema koostööd täiendava tüübisertifikaadi omanikuga, et tagada kõikide kohustuste täitmine muudetud toote, muudetud mehitamata õhusõiduki süsteemi või muudetud juhtimis- ja jälgimisseadme lennukõlblikkuse säilitamiseks, järgides punktide 21.A.44 ja 21.A.118A nõudeid.“;

b) alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) Erandina alapunkti b alapunktidest 3 ja 4 ning juhul, kui taotleja punkti 21.A.20 alapunktis d osutatud deklaratsioonis seda nõuab, võib õhusõiduki täiendava tüübisertifikaadi välja anda enne kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele vastavuse tõendamist, tingimusel et taotleja tõendab oma vastavust käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele enne, kui neid andmeid on tegelikult vaja kasutada.“;

28) punkt 21.A.117 asendatakse järgmisega:

„21.A.117 **Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb**

a) Väheolulised muudatused selles toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, liigitatakse ja kiidetakse heaks kooskõlas alajaoga D.

b) Kõik olulised muudatused selles toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kinnitatakse eraldi täiendava tüübisertifikaadina kooskõlas käesoleva alajaoga.

c) Erandina alapunktist b võib olulised muudatused selles toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme osas, mida täiendava tüübisertifikaadi omaniku enda esitatud täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kinnitada olemasoleva täiendava tüübisertifikaadi muudatusena.“;

29) punkti 21.A.118A alapunkti a alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. kohustused, mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi omanikuga vastavalt punkti 21.A.115 alapunkti b alapunkti 5 alapunktile ii;“;

30) punkti 21.A.120B alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) muudetud õhusõiduki kõikidele teadaolevatele ELi käitajatele vähemalt ühe komplekti kõigist käitussobivuse andmete muudatustest, mis on koostatud vastavalt kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele, enne kui koolitusorganisatsioon või ELi käitaja käitussobivuse andmeid kasutab, ja“;

31) punkt 21.A.121 asendatakse järgmisega:

„21.A.121 **Kohaldamisala**

a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse sellise toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi suhtes kohaldatavatele projekteerimisandmetele vastavuse tõendamise menetlus, mida kavatsetakse toota ilma alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadita.

b) Käesoleva alajaoga kehtestatakse vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi tootja kohustused.“;

32) punkti 21.A.122 muudetakse järgmiselt:

a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Iga füüsiline või juriidiline isik võib taotleda konkreetsete toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide vastavuse tõendamist käesoleva alajao kohaselt, kui:“;

b) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) tal on kõnealuse toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi projekti kinnitus või kui ta taotleb seda, või“;

33) punkt 21.A.124 asendatakse järgmisega:

„21.A.124 **Taotlus**

a) Käesolevale alajaole vastav konkreetsete toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide nõuetele vastavuse tõendamise kokkuleppe taotlus tehakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.

b) Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid:

1. tõendusmaterjal, mille abil näidatakse vajaduse korral, et:

i) alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine ei oleks asjakohane või

ii) kuni alajaole G vastav tootjaorganisatsiooni sertifikaat välja antakse, on vaja käesolevale alajaole vastav toode, osa, seade, mehitamata õhusõiduki süsteem, juhtimis- ja jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent sertifitseerida või heaks kiita;

2. punkti 21.A.125A alapunktiga b nõutava teabe kokkuvõte.“;

34) punkti 21.A.125A muudetakse järgmiselt:

a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Taotlejal on õigus saada pädevalt asutuselt heakskiidukiri, millega kõnealune asutus nõustub käesolevale alajaole vastava konkreetsete toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide nõuetele vastavuse tõendamisega, pärast seda, kui ta on:“;

b) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) kehtestanud tootmisjärelevalvesüsteemi, millega tagatakse, et iga toode, osa, seade, juhtimis- ja jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;“;

35) punkti 21.A.125C alapunkti a alapunkt 3 asendatakse järgmisega:

„3. tootjaorganisatsioon saab esitada pädevale asutusele tõendid selle kohta, et tal on piisav kontroll heakskiidukirja alusel toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide tootmise üle;“;

36) punkti 21.A.126 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti 1 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„1. vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on sellised, nagu on täpsustatud kohaldatavates projekteerimisandmetes;“

b) alapunkti 3 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„3. Valminud toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi kvaliteeti ja ohutust mõjutavaid menetlusi, tootmisviise ja monteerimis-meetodeid rakendatakse kooskõlas pädeva asutuse heakskiidetud spetsifikaatidega;“

c) alapunkti 4 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„4. konstruktsioonimuudatused, sealhulgas materjalide asendamine, on kinnitatud vastavalt käesolevale lisale ja kontrollitud enne valminud tootes, osas, seadmes, mehitamata õhusõiduki süsteemis, juhtimis- ja jälgimisseadmes või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendis kasutamist.“;

d) alapunkti b alapunktid 4 ja 5 asendatakse järgmisega:

„4. tagasi lükatud materjalid ja osad eraldatakse ja märgistatakse nii, et neid ei saaks valminud tootele, osale, seadmele, mehitamata õhusõiduki süsteemile, juhtimis- ja jälgimisseadmele või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendile lisada;

5. tüübiprojektile või tootmisspetsifikaatidele mittevastavuse tõttu kõrvale jäetud materjalid ja osad, mille paigaldamine valminud tootesse, osasse, seadmesse, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadmele või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendile on kaalumisel, peavad läbima kinnitatud tehnilise ja tootmiskontrolli menetluse. Selle menetluse käigus töökorras olevaks tunnistatud materjalid ja osad tuleb nõuetekohaselt märgistada ja kui neid on vaja muuta või parandada, tuleb neid uuesti kontrollida. Selle menetlusega tagasi lükatud materjalid ja osad märgistatakse ja kõrvaldatakse selle tagamiseks, et neid valmistootele ei lisata.“;

37) punkt 21.A.128 asendatakse järgmisega:

„21.A.128 **Katsed: mootorid, propellerid ning juhtimis- ja jälgimisseadmed**

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud mootorite, propellerite või juhtimis- ja jälgimisseadmete tootja teeb igale mootorile, juhtimis- ja jälgimisseadmele või muudetava sammuga propellerile tüübisertifikaadi omaniku dokumentides täpsustatud vastuvõetava funktsionaalse katse määramaks, kas see töötab nõuetekohaselt töövahemikus, mille jaoks see tüübisertifitseeriti, et teha kindlaks punkti 21.A.125A alapunkti a nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.“;

38) punkt 21.A.129 asendatakse järgmisega:

„21.A.129 **Tootjaorganisatsiooni kohustused**

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi tootja:

a) teeb iga toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi pädevale asutusele ülevaatuseks kättesaadavaks;

b) säilitab tootmispaigas tehnilisi andmeid ja jooniseid, mida on vaja selleks, et teha kindlaks toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi vastavus kohaldatavatele projekteerimisandmetele;

c) haldab tootmisjärelevalvesüsteemi, millega tagatakse, et iga toode, osa, seade, juhtimis- ja jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;

d) annab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade, seadmetega, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentidega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel;

e) vastab käesoleva jao alajao A nõuetele.“;

39) punkt 21.A.130 asendatakse järgmisega:

„21.A.130 **Nõuetele vastavuse deklaratsioon**

a) Vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi iga tootja peab esitama nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mis tervikõhusõiduki puhul on EASA vorm 52 (vt VIII liide) ja muude toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide puhul EASA vorm 1 (vt I liide). Sellele deklaratsioonile kirjutab alla volitatud isik, kellel on tootjaorganisatsioonis vastutav ametikoht.

b) Nõuetele vastavuse deklaratsioon sisaldab kõike järgmist:

1. iga toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või selle komponendi puhul kinnitust, et toode, osa, seade, juhtimis- ja jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent vastab heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;

2. iga õhusõiduki puhul kinnitust, et õhusõidukit on katsetatud nii maapinnal kui ka õhus kooskõlas punkti 21.A.127 alapunktiga a;

3. iga mootori või muudetava sammuga propelleri või juhtimis- ja jälgimisseadme puhul kinnitust, et tootja on teinud kooskõlas punktiga 21.A.128 mootorile või muudetava sammuga propellerile või juhtimis- ja jälgimisseadmele lõpliku funktsionaalse katse;

4. keskkonnakaitse nõuete puhul sisaldab nõuetele vastavuse deklaratsioon lisaks ka järgmist:

i) kinnitus, et tervikmootor vastab mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heitenõuetele ja

ii) kinnitus, et terviklennuk vastab esmase individuaalse lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmise kuupäeval kehtivatele CO_2 heite nõuetele.

c) Iga alapunktis a osutatud toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi tootja esitab pädevale asutusele kinnitamiseks kehtiva vastavusdeklaratsiooni järgmistel juhtudel:

1. toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi omandiõiguse esialgsel ülekandmisel;

2. õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi taotlemisel;

3. mootori, propelleri, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi lennukõlblikkust tõendava käitamisdokumendi esmakordse väljaandmise taotluse esitamisel.

d) Pädev asutus kinnitab kaasallkirjaga nõuetele vastavuse deklaratsiooni, kui ta leiab pärast ülevaatust, et toode, osa, seade, juhtimis- või jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.“;

40) punkt 21.A.131 asendatakse järgmisega:

„21.A.131 **Kohaldamisala**

Käesoleva alajaoga määratakse kindlaks

a) menetlus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmiseks tootjaorganisatsioonile, kes tõendab toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele;

b) sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.“;

41) punkti 21.A.139 alapunkti d muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. tagama, et iga organisatsiooni või selle partnerite toodetud või teiste isikute tarnitud või allhanke korras saadud toode, osa, seade, juhtimis- ja jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks, ning seega saab organisatsioon kasutada punktis 21.A.163 sätestatud õigusi;“

b) alapunkti 2 alapunkt iii asendatakse järgmisega:

„iii) selle kontrollimine, et vastuvõetavad tooted, osad, materjalid, seadmed, juhtimis- ja jälgimisseadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid, sealhulgas toodete ostjate tarnitud uued või kasutatud artiklid, vastavad kohaldatavatele projekteerimisandmetele;“;

42) punkt 21.A.147 asendatakse järgmisega:

„21.A.147 **Tootmisjuhtimissüsteemi muudatused**

Pärast tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist võib kõiki tootmisjuhtimissüsteemis tehtavad muudatusi, mis on olulised toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi nõuetele vastavuse tõendamise või lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitsenäitajate seisukohast, rakendada alles pärast seda, kui pädev asutus on need heaks kiitnud. Tootjaorganisatsioon esitab pädevale asutusele sertifikaadi taotluse, tõendades, et ta vastab jätkuvalt käesoleva lisa nõuetele.“;

43) punkt 21.A.151 asendatakse järgmisega:

„21.A.151 **Sertifikaadi tingimused**

Sertifikaadi tingimustes määratakse kindlaks töövaldkond, tooted või osade ja seadmete kategooriad või mõlemad, ning juhtimis- ja jälgimisseadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid või mõlemad, millega seoses võib omanik kasutada punktis 21.A.163 sätestatud õigusi.

Tingimused antakse välja tootjaorganisatsiooni sertifikaadi osana.“;

44) punkti 21.A.159 alapunkti a alapunkt 3 asendatakse järgmisega:

„3. tootjaorganisatsioon saab esitada pädevale asutusele tõendid selle kohta, et tal on piisav kontroll sertifikaadiga hõlmatud toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide tootmise üle;“;

45) punkti 21.A.163 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) saada tüübisertifikaadiga tervikõhusõidukite kohta ilma täiendava tõendamiseta õhusõiduki lennukõlblikkussertifikaat ja mürasertifikaat, kui õhusõiduki ja mehitamata õhusõiduki süsteemi kohta esitatakse käesoleva lisa punktide 21.A.174 ja 21.A.204 või Ib lisa (osa 21 Light) punkti 21L.A.143 alapunkti c ja punkti 21.L.A163 alusel välja antud nõuetele vastavuse deklaratsioon (EASA vorm 52);“

b) alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) anda muude toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide kohta ilma täiendava tõendamiseta käesoleva lisa alajao G või Ib lisa (osa 21 Light) alajao G alusel välja käitamissertifikaate (EASA vorm 1);“;

46) punkti 21.A.165 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti c muudetakse järgmiselt:

i) alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. tegema enne EASA vormi 1 väljaandmist kindlaks, et muud tooted, osad, seadmed, juhtimis- ja jälgimisseadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid on komplektsed ja vastavad heakskiidetud projekteerimisandmetele või deklareeritud projekteerimisandmetele ning on kõlblikud ohutuks kasutamiseks, et tõendada nende vastavust heakskiidetud või deklareeritud projekteerimisandmetele ja kõlblikkust ohutuks kasutamiseks;“

ii) alapunkt 4 asendatakse järgmisega:

„4. enne EASA vormi 1 vastavussertifikaadina väljaandmist kindlaks tegema, et muud tooted, osad, seadmed, juhtimis- ja jälgimisseadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid vastavad ettenähtud andmetele;“

b) alapunkt d asendatakse järgmisega:

„d) toodetud toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide puhul abistama jätkuva lennukõlblikkuse tagamise meetmete võtmisel tüübisertifikaadi või muu projekti kinnituse omanikku või füüsilist või juriidilist isikut, kes on esitanud Ib lisa (osa 21 Light) jao A alajao C kohase projekteerimistingimustele vastavuse deklaratsiooni;“;

47) punkti 21.A.174 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Iga lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi taotlus sisaldab järgmisi andmeid:

1. lennukõlblikkussertifikaadi klass, mille kohta on taotlus esitatud;

2. uue õhusõiduki puhul

i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:

— mis on välja antud vastavalt punkti 21.A.163 alapunktile b või

— mis on välja antud vastavalt punktile 21.A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud või

— imporditud õhusõiduki puhul punkti 21.A.163 alapunkti b alusel välja antud nõuetele vastavuse deklaratsioon või käesoleva määruse artikli 9 lõike 2 kohaselt imporditud õhusõiduki puhul eksportiva asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile;

ii) kaalumis- ja tsentreerimistunnistus ning lastimisplaan, kui see on ette nähtud konkreetse õhusõiduki suhtes kohaldatavate sertifitseerimistingimustega, ning

iii) lennukäsiraamat, kui see on ette nähtud konkreetse õhusõiduki suhtes kohaldatavate sertifitseerimistingimustega;

3. kasutatud õhusõiduki puhul, mis on pärit

i) liikmesriigist, esitatakse komisjoni määruse (EL) nr 1321/2014 (*) I lisa (osa M) või Vb lisa (osa ML) või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) alusel välja antud lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat;

ii) ELi-välisest riigist, esitatakse

— selle riigi, kus õhusõiduk on või oli registreeritud, pädeva asutuse kinnitus, milles on näidatud registris oleva õhusõiduki lennukõlblikkus ülekandmise ajal;

— kaalumis- ja tsentreerimistunnistus ning lastimisplaan, kui see on ette nähtud konkreetse õhusõiduki suhtes kohaldatavate sertifitseerimistingimustega;

— lennukäsiraamat, kui see on ette nähtud konkreetse õhusõiduki kohta kehtivate lennukõlblikkusnõuetega;

— varasemad andmed, mida on vaja õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standardi kehtestamiseks, sealhulgas kõik punkti 21.B.327 alusel välja antud piiratud lennukõlblikkussertifikaadiga seotud piirangud;

— soovitus anda välja lennukõlblikkussertifikaat või piiratud lennukõlblikkussertifikaat ja määruse (EL) nr 1321/2014 (*) I lisa (osa M) kohasele lennukõlblikkuse kontrollile vastav lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat või määruse (EL) nr 1321/2014 Vb lisa (osa ML) või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) kohane lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat;

— esmase individuaalse lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmise kuupäev ja Chicago konventsiooni 16. lisa III köite kohaldamise korral CO_2 andmed meetermõõdustikus.

(*) (*) Komisjoni 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1321/2014 õhusõidukite ja lennundustoodete ning nende osade ja seadmete jätkuva lennukõlblikkuse ning sellega tegelevate organisatsioonide ja isikute sertifitseerimise kohta (ELT L 362, 17.12.2014, lk 1).“;

48) punkti 21.A.179 alapunkti a alapunkti 2 alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) varasema lennukõlblikkussertifikaadi ja määruse (EL) nr 1321/2014 I lisa (osa M) või Vb lisa (osa ML) või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) kohaselt välja antud kehtiva lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi esitamisel (vastavalt vajadusele);“;

49) punkti 21.A.239 alapunkti d muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. kehtestama sertifikaadi tingimustega hõlmatud toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide projekti, konstruktsiooni muudatuste ja remonditööde kontrollimise ja järelevalve süsteemi ning seda rakendama ja haldama. See süsteem peab:

i) sisaldama lennukõlblikkuse funktsiooni, millega tagatakse, et toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide konstruktsioon või nende konstruktsioonimuudatused ja remonditööd vastavad kohaldatavale tüübisertifitseerimisalusele, kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele ning

ii) tagama, et projekteerimisorganisatsioon täidab nõuetekohaselt oma ülesandeid kooskõlas käesoleva lisaga ja punkti 21.A.251 kohaselt välja antud sertifikaadi tingimustega;“;

b) alapunkt 3 asendatakse järgmisega:

„3. täpsustama, mil viisil kindlustab projektijuhtimissüsteem partnerite või alltöövõtjate projekteeritud osade, seadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide või nende täidetavate ülesannete vastuvõetavuse vastavalt kirjalike menetlustega kehtestatud meetoditele.“;

50) punkti 21.A.243 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti a esimene lõik asendatakse järgmisega:

„a) Projekteerimisorganisatsioon koostab ja esitab ametile projekteerimisjuhtimissüsteemi osana käsiraamatu, milles kirjeldatakse otse või ristviidete kaudu organisatsiooni, selle asjakohaseid tegevuspõhimõtteid, protsesse ja protseduure, projekteerimistööde liiki ning selliste toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide kategooriaid, mille jaoks projekteerimisorganisatsioonil on projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, nagu on kindlaks määratud punkti 21.A.251 kohaselt välja antud sertifikaadi tingimustes, ning vajaduse korral liideseid tema partnerite või alltöövõtjatega ja nende üle kontrolli teostamist.“;

b) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Kui mõne osa, seadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi või toodetes tehtavate muudatuste projekteerijaks on partnerorganisatsioonid või alltöövõtjad, peab käsiraamat sisaldama ka aruannet selle kohta, kuidas suudab projekteerimisorganisatsioon tagada kõikide osade, seadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide vastavuse punkti 21.A.239 alapunkti d alapunkti 2 nõuetele, ning otse või ristviidete kaudu kirjeldusi ja teavet nende partnerite või alltöövõtjate projekteerimistegevuse ja organisatsiooni kohta niivõrd, kuivõrd see on asjaomase deklaratsiooni esitamiseks vajalik.“;

51) punkti 21.A.245 alapunkti e alapunkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. kõikide tehniliste osakondade personal on piisavalt suur ja küllaldase kogemusega ning töötajatele on antud neile pandud kohustuste täitmiseks asjakohased volitused, tööruumid, seadmestik ja rajatised, mis võimaldavad neil saavutada toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme lennukõlblikkuse, käitussobivuse andmete ja keskkonnakaitsega seotud eesmärgid;“;

52) punkt 21.A.247 asendatakse järgmisega:

„21.A.247 **Projektijuhtimissüsteemi muudatused**

Pärast projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist võib kõiki projektijuhtimissüsteemis tehtavaid muudatusi, mis on olulised toote, osa, seadme, mehitamata õhusõiduki süsteemi, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi nõuetele vastavuse tõendamise või lennukõlblikkuse, käitussobivuse andmete ja keskkonnakaitse seisukohast, rakendada alles pärast seda, kui amet on need heaks kiitnud. Projekteerimisorganisatsioon esitab ametile sertifikaadi taotluse, mis tõendab käsiraamatu kavandatud muudatuste põhjal, et ta vastab jätkuvalt käesoleva lisa nõuetele.“;

53) punkt 21.A.251 asendatakse järgmisega:

„21.A.251 **Sertifikaadi tingimused**

Sertifikaadi tingimustes määratakse kindlaks projekteerimistööde liik, nende toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide kategooriad, mille jaoks projekteerimisorganisatsioonil on projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, ning ülesanded, mille täitmiseks seoses toodete, mehitamata õhusõiduki süsteemide või juhtimis- ja jälgimisseadmete lennukõlblikkuse, käitussobivuse andmete ning keskkonnanäitajatega on organisatsioonil sertifikaat. Kui projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat hõlmab abijõuseadme (APU) tüübisertifikaati või ETSO luba (luba Euroopa tehnilistele normatiividele vastavuse kohta), sisaldavad sertifikaadi tingimused lisaks toodete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või abijõuseadmete loetelu. Tingimused antakse välja projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi osana.“;

54) punkti 21.A.259 alapunkti a alapunkt 3 asendatakse järgmisega:

„3. projekteerimisorganisatsioon saab esitada ametile tõendid selle kohta, et organisatsiooni projektijuhtimissüsteem tagab piisava kontrolli ja järelevalve sertifikaadiga hõlmatud toodete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete projekteerimise, remondi ning muudatuste üle;“;

55) punkti 21.A.263 alapunkti c muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt 5 asendatakse järgmisega:

„5. kinnitada teatavad käesoleva lisa alajao M kohased toodete, juhtimis- ja jälgimisseadmete või abijõuseadmete oluliste remonditööde projektid;“;

b) alapunkti 7 alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) kontrollib õhusõiduki, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme konfiguratsiooni ning“;

56) punkti 21.A.265 alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) teeb kindlaks, et toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme projekt või selle muudatused või remonditööd vastavad rakendatavale tüübisertifitseerimisalusele, deklaratsioonide koostamise tehnilistele kirjeldustele, kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele ja kohaldatavatele keskkonnakaitsenõuetele ning et need ei sisalda ebaturvalisi elemente;“;

57) jao A alajao K pealkiri asendatakse järgmisega:

„**ALAJAGU K – OSAD, SEADMED NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENDID**“;

58) punkt 21.A.301 asendatakse järgmisega:

„21.A.301 **Kohaldamisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponentide sertifitseerimise menetlus.“;

59) punkt 21.A.303 asendatakse järgmisega:

„21.A.303 **Vastavus kohaldatavatele nõuetele**

Tüübisertifitseeritud tootesse või juhtimis- ja jälgimisseadmesse paigaldatavate osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide nõuetele vastavust tõendatakse:

a) seoses alajao B, D või E tüübisertifitseerimise menetlustega selle toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme suhtes, millesse asjaomane osa, seade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent kavatsetakse paigaldada, või

b) vajaduse korral alajaos O sätestatud ETSO loa andmise korra kohaselt või

c) standardsete osade puhul kooskõlas ametlikult tunnustatud standarditega.“;

60) punkt 21.A.305 asendatakse järgmisega:

„21.A.305 **Osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide sertifitseerimine**

Juhul kui toote, seadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi sertifitseerimist nõutakse selgesõnaliselt liidu õiguse ([1]) või ameti meetmetega, millele on osutatud määruse (EL) nr 748/2012 artiklis 10, peab osa, seade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent vastama selle suhtes kohaldatavatele ETSO standarditele või spetsifikaatidele, mida amet konkreetsel juhul samaväärseks tunnistab.“;

61) lisatakse punkt 21.A.308:

„21.A.308 **Juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi paigaldamiskõlblikkus**

a) Kui projekti kinnituse omanik on kindlaks määranud, et juhtimis- ja jälgimisseadme komponent on mehitamata õhusõiduki süsteemi kavandatud käitamisel olulise tähtsusega ja amet on sellega nõustunud, siis on see komponent juhtimis- ja jälgimisseadmesse paigaldamiseks kõlblik juhul, kui see on ohutut kasutamist võimaldavas seisukorras ja märgistatud kooskõlas alajaoga Q ning sellega on kaasas käitamissertifikaat (EASA vorm 1).

b) Kui projekti kinnituse omanik on kindlaks määranud, et juhtimis- ja jälgimisseadme komponent ei ole mehitamata õhusõiduki süsteemi kavandatud käitamisel olulise tähtsusega ja amet on sellega nõustunud, siis on see komponent juhtimis- ja jälgimisseadmesse paigaldamiseks kõlblik üksnes juhul kui:

1) asjaomane juhtimis- ja jälgimisseade komponent on kõlblik ohutuks kasutamiseks ning

2) paigaldajal on juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi valmistanud isiku või organisatsiooni väljaantud dokument, milles on märgitud komponendi nimi ja identifitseerimistunnus, komponendi vastavus projekteerimisandmetele ja väljaandmise kuupäev.“;

62) punkti 21.A.431A muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi remondiprojekti kinnitamise menetlus ning sellise kinnituse taotleja ja omaniku õigused ning kohustused.“;

b) alapunktid c ja d asendatakse järgmisega:

„c) Remonditöö tähendab kahjustuste kõrvaldamist ja/või lennukõlblikkuse taastamist pärast seda, kui toote, osa, seadme, juhtimis- ja jälgimisseadme või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendi tootja on asjaomase toote, osa või seadme esimest korda kasutusse andnud.

d) Kahjustuste kõrvaldamine, mille puhul osad, seadmed või juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid asendatakse, ilma et tekiks vajadus projekteerimistööde järele, loetakse hooldustööks, ning sel juhul käesolevale lisale vastavat kinnitamist ei nõuta.“;

([1]) [Kohaldatavate õigusaktide loetelu lisatakse joonealuse märkusena.]

63) punkti 21.A.431B alapunkti a alapunkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. mis on seotud järgmisega:

i) lennukid maksimaalse stardimassiga (MTOM) kuni 5 700 kg;

ii) tiivikõhusõidukid maksimaalse stardimassiga (MTOM) kuni 3 175 kg;

iii) ELA1 või ELA2 määratlusele vastavad purilennukid, mootorpurilennukid, õhupallid ja õhulaevad;

iv) püststardi ja -maandumise suutlikkusega õhusõidukid maksimaalse stardimassiga (MTOM) kuni 5 700 kg;“;

64) punkti 21.A.432C alapunkti b alapunkt 6 asendatakse järgmisega:

„6. ettepanek nõuetele vastavust tõendavate sisuliste toimingu- ja andmerühmade hindamise kohta, mille puhul võetakse arvesse tüübisertifitseerimisaluse kindlakstegemata eiramise tõenäosust ning sellise eiramise võimalikku mõju toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme ohutusele. Kavandatava hindamise puhul võetakse arvesse vähemalt punkti 21.B.100 alapunkti a alapunktides 1–4 sätestatud elemente. Selle hindamise tulemuse põhjal lisatakse taotlusele ettepanek, et amet osaleks nõuetele vastavust tõendavate toimingute ja andmete kontrollimisel ja“;

65) punkti 21.A.433 alapunkti a alapunktid 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„3. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires ohtlikuks;

4. kui taotleja on täpsustanud, et ta esitas sertifitseerimisandmed tüübisertifitseerimisandmete omanikuga sõlmitud kokkuleppe alusel vastavalt punkti 21.A.432C alapunkti b alapunktile 7:

i) kui omanik on teatanud, et tal ei ole tehnilisi vastuväiteid käesoleva punkti alapunkti a alapunkti 2 kohaselt esitatud teabele ja

ii) kui omanik on nõustunud tegema koostööd kinnitatud remondiprojekti omanikuga, et tagada kõikide kohustuste täitmine muudetud toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme lennukõlblikkuse säilitamiseks, järgides punkti 21.A.451 nõudeid.“;

66) punkti 21.A.439 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Remonditöödes kasutatavaid osi, seadmeid ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponente toodetakse kooskõlas tootmisandmetega, mis põhinevad kinnitatud remondiprojekti omaniku esitatud vajalikel projekteerimisandmetel:“;

67) punkt 21.A.441 asendatakse järgmisega:

„21.A.441 **Remonditööde tegemine**

a) Remonditööd tehakse määruse (EL) nr 1321/2014 I lisa (osa M) alajao C või Vb lisa (osa ML) alajao C või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) alajao C kohaselt või remonditöid teeb punkti 21.A.163 alapunktis d sätestatud õiguse alusel tootjaorganisatsioon, kes on sertifitseeritud vastavalt käesoleva lisa alajaole G.

b) Projekteerimisorganisatsioon edastab remonditöid tegevale organisatsioonile kõik vajalikud paigaldusjuhendid.“;

68) punkti 21.A.445 alapunkti a sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Kui kahjustatud toode, osa, seade, juhtimis- ja jälgimisseade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent on jäetud parandamata ja eelnevalt tunnustatud andmetes ei ole seda käsitletud, võib kahjustuse tagajärgi lennukõlblikkuse seisukohast hinnata üksnes:“;

69) punkti 21.A.708 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) konfiguratsioon (konfiguratsioonid), mille jaoks lennuluba taotletakse, sealhulgas mehitamata õhusõidukite puhul asjaomase õhusõiduki juhtimiseks kasutatava juhtimis- ja jälgimisseadme konfiguratsioon;“;

b) alapunkti b muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„õhusõiduki ohutu kasutuse seisukohast vajalikuks peetavad tingimused või piirangud, sealhulgas:“;

ii) lisatakse uus alapunkt 7:

„7. mehitamata õhusõidukite puhul konkreetne kord ja juhised mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme käitamiseks ja jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks;“;

c) alapunkt d asendatakse järgmisega:

„d) meetod, mida kasutatakse õhusõiduki konfiguratsiooni, sealhulgas mehitamata õhusõidukite puhul õhusõiduki juhtimiseks kasutatava juhtimis- ja jälgimisseadme konfiguratsiooni kontrollimiseks, et pidada kinni kehtestatud tingimustest.“;

70) punkti 21.A.711 alapunkt d asendatakse järgmisega:

„d) Sertifitseeritud organisatsioon võib välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt IV liide) õiguse alusel, mis on antud kooskõlas määruse (EL) nr 1321/2014 Vc lisa (osa CAMO) punktiga CAMO.A.125 või kõnealuse määruse Vd lisa (osa CAO) punktiga CAO.A.095 või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 II lisa (osa CAO.UAS) punktiga CAO.UAS.095, kui käesoleva lisa punktis 21.A.708 osutatud lennutingimused on kinnitatud vastavalt käesoleva lisa punktile 21.A.710.“;

71) alajao Q pealkiri asendatakse järgmisega:

„**ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE, SEADMETE, JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADMETE NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENTIDE IDENTIFITSEERIMINE**“;

72) punkti 21.A.801 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„21.A.801 **Toodete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete identifitseerimine**“;

b) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) Alajao F või G kohaselt valmistatud toodete ning juhtimis- ja jälgimisseadmete identifitseerimiseks on vaja järgmist teavet:

1. tootja nimi;

2. toote ning juhtimis- ja jälgimisseadme nimetus;

3. tootja seerianumber;

4. mootorite puhul märge „EXEMPT“, kui pädev asutus on teinud erandi kohaldatavatest keskkonnakaitsenõuetest;

5. muu teave, mida amet peab oluliseks.“;

c) lisatakse uus alapunkt e:

„e) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab vastavalt alajaole G või F juhtimis- ja jälgimisseadmeid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, millele on pressitud, graveeritud, söövitatud või muul heakskiidetud viisil märgitud alapunktis a täpsustatud teave nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.“;

73) punkti 21.A.803 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) Mitte keegi ei või õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale, propelleri rummule või juhtimis- ja jälgimisseadmele kinnitada punkti 21.A.801 alapunktis a või abijõuseadmele punkti 21.A.807 alapunktis a nimetatud identifitseerimisteavet ega seda eemaldada või muuta ilma ameti heakskiiduta.“;

b) alapunktid c ja d asendatakse järgmisega:

„c) Erandina alapunktidest a ja b võib kohaldatavate asjaomaste eeskirjade alusel hooldustöid tegev füüsiline või juriidiline isik kooskõlas ameti kehtestatud meetodite, tehnikate ja tavadega:

1. paigaldada õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale, propelleri rummule või juhtimis- ja jälgimisseadmele punkti 21.A.801 alapunktis a või abijõuseadmele punkti 21.A.807 alapunktis a nimetatud identifitseerimisteavet ja seda eemaldada või muuta või

2. eemaldada punktis 21.A.801 nimetatud või abijõuseadme puhul punktis 21.A.807 nimetatud tunnusmärgi, kui see on hooldustööde käigus vajalik.

d) Mitte keegi ei või paigaldada kooskõlas alapunkti c alapunktiga 2 eemaldatud tunnusmärki mõnele muule õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale, propelleri rummule või juhtimis- ja jälgimisseadmele peale selle, millelt see on eemaldatud.“;

74) punkt 21.A.804 asendatakse järgmisega:

„21.A.804 **Osade, seadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide identifitseerimine**

a) Iga osa või seade, mis on kõlblik tüübisertifikaadiga hõlmatud tootesse paigaldamiseks, ning iga juhtimis- ja jälgimisseadme komponent, mis on kõlblik käesoleva I lisa kohaselt sertifitseeritud juhtimis- ja jälgimisseadmesse paigaldamiseks, märgistatakse püsivalt ja loetavalt järgmiste andmetega:

1. nimi, kaubamärk või sümbol, mille abil võib teha kindlaks tootja kohaldatavates projekteerimisandmetes määratud viisil;

2. kohaldatavates projekteerimisandmetes määratletud osa number ja

3. tähed „EPA“

i) osade või seadmete puhul, mis on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO artiklid ning punkti 21.A.307 alapunktis b käsitletud osad ja seadmed;

ii) juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide puhul, mis on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase juhtimis- ja jälgimisseadme tüübisertifikaadi omanikule, või mehitamata õhusõiduki tüübisertifikaadi omanikule, kui juhtimis- ja jälgimisseade on sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki osana, välja arvatud ETSO juhtimis- ja jälgimisseadme komponendid ning juhtimis- ja jälgimisseadmete komponendid, mis on hõlmatud punkti 21.A.308 alapunktiga b.

b) Kui amet nõustub, et osa, seade või juhtimis- ja jälgimisseadme komponent on alapunktis a nõutava teabega märgistamiseks liiga väike või et seda ei ole muul põhjusel otstarbekas alapunktis a nõutava teabega märgistada, tuleb selline teave, mida ei ole võimalik osale, seadmele või juhtimis- ja jälgimisseadmele märkida, kanda erandina alapunktist a asjaomasele osale, seadmele või juhtimis- ja jälgimisseadmele lisatud käitamisdokumendile või selle osa, seadme või juhtimis- ja jälgimisseadme pakendile.“;

75) punkti 21.B.20 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Amet rakendab kogu talle laekunud asjakohase ohutusalase teabe nõuetekohaseks analüüsimiseks vajalikku süsteemi ning edastab liikmesriikide asjaomastele asutustele ja komisjonile viivitamata kogu teabe, sealhulgas soovitused või võetavad parandusmeetmed, mida viimased vajavad määruse (EL) 2018/1139 ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide kohaldamisalasse kuuluvate toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete, juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide, isikute või organisatsioonidega seotud ohutusprobleemidele õigeaegselt reageerimiseks.“;

76) punkt 21.B.70 asendatakse järgmisega:

„21.B.70 **Sertifitseerimistingimused**

Amet annab kooskõlas määruse (EL) 2018/1139 artikli 76 lõikega 3 välja sertifitseerimistingimused ja muud üksikasjalikud tehnilised kirjeldused, sealhulgas lennukõlblikkuse, käitussobivuse andmete ja keskkonnakaitsega seotud sertifitseerimistingimused, mida pädevad asutused, organisatsioonid ja töötajad võivad kasutada, et tõendada toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide vastavust kõnealuse määruse II, IV, V ja IX lisas sätestatud asjakohastele olulistele nõuetele ning kõnealuse määruse artikli 9 lõikes 2 ja III lisas sätestatud keskkonnakaitsenõuetele. Sellised tingimused peavad olema piisavalt üksikasjalikud ja konkreetsed, et selgitada taotlejatele, missugustel tingimustel sertifikaadid välja antakse, neid muudetakse ja täiendatakse.“;

77) punkti 21.B.75 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) Amet näeb tootele, mehitamata õhusõiduki süsteemile või juhtimis- ja jälgimisseadmele ette konkreetsed üksikasjalikud tehnilised kirjeldused ehk eritingimused, kui asjakohased sertifitseerimistingimused ei sisalda toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme jaoks piisavaid või nõuetele vastavaid ohutusstandardeid järgmistel põhjustel:

1. Tootel, mehitamata õhusõiduki süsteemil või juhtimis- ja jälgimisseadmel on uudsed või ebatavalised konstruktsiooniomadused võrreldes projekteerimistavadega, millel rajanevad kohaldatavad sertifitseerimistingimused;

2. toote ettenähtud kasutus on ebatavaline või

3. muude samalaadsete toodete, mehitamata õhusõiduki süsteemide või juhtimis- ja jälgimisseadmete või samalaadsete konstruktsiooniomadustega toodete või juhtimis- ja jälgimisseadmete kasutamisel saadud kogemused või hiljuti väljaselgitatud ohud on näidanud, et võib tekkida ohuolukord.“;

78) punkti 21.B.80 muudetakse järgmiselt:

a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Amet määrab tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi jaoks kindlaks ja teeb taotlejale teatavaks tüübisertifitseerimisaluse. Tüübisertifitseerimisalus koosneb järgmisest:“;

b) alapunkti a muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„lennukõlblikkuse sertifitseerimistingimused, mille amet on kindlaks määranud asjaomase toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadme suhtes sertifikaadi taotlemise kuupäeval kohaldatavate tingimuste hulgast, ning kõik eritingimused, mille amet on punkti 21.B.75 alapunkti a kohaselt kindlaks määranud, välja arvatud juhul, kui:“;

ii) alapunkti 3 alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) tüübisertifikaadi puhul tõendavad vastavust määruse (EL) 2018/1139 II lisa ja vajaduse korral IX lisa olulistele nõuetele või“;

c) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Reserveeritud.“;

79) punkti 21.B.82 alapunkti a muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. amet kiidab heaks või näeb ette määruse (EL) 2018/1139 II, IV, V ja IX lisa asjakohastele olulistele nõuetele vastavuse tõendamise muul viisil;“;

80) punkti 21.B.100 alapunkti a sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Amet määrab kindlaks, mil määral ta osaleb nõuetele vastavust tõendavate toimingute ning tüübisertifikaadi ja piiratud tüübisertifikaadi, olulise muudatuse kinnitamise, täiendava tüübisertifikaadi, olulise remondiprojekti kinnitamise või abijõuseadme (APU) ETSO loa taotlusega seotud andmete kontrollimises. Selleks võtab ta aluseks sertifitseerimisprogrammi nõuetele vastavust tõendavatele sisulistele toimingu- ja andmerühmadele antud hinnangu. Kõnealune hinnang käsitleb järgmist:

— tüübisertifitseerimisaluse, käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse või keskkonnakaitsenõuete kindlakstegemata eiramise tõenäosus ja

— sellise eiramise võimalik mõju toote, mehitamata õhusõiduki süsteemi ning juhtimis- ja jälgimisseadme ohutusele või keskkonnakaitsele,

lisaks võetakse arvesse vähemalt järgmisi elemente:“;

81) punkti 21.B.103 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) Amet annab välja õhusõiduki, mootori, propelleri või juhtimis- ja jälgimisseadme tüübisertifikaadi või õhusõiduki piiratud tüübisertifikaadi, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1. taotleja vastab punkti 21.A.21 nõuetele;

2. amet ei ole punkti 21.B.100 kohaselt kindlaks määratud osalemismääral põhineva nõuetele vastavuse tõendamise kontrolli käigus kindlaks teinud kohaldatava tüübisertifitseerimisaluse, kohaldatava käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse (kui see on asjakohane vastavalt punktile 21.B.82) ega kohaldatavate keskkonnakaitsenõuete eiramist;

3. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires ohtlikuks.“;

82) punkti 21.B.107 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti a alapunktid 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„2. amet ei ole punkti 21.B.100 alapunkti a või b kohaselt kindlaks määratud osalemismääral põhineva nõuetele vastavuse tõendamise kontrolli käigus kindlaks teinud kohaldatava tüübisertifitseerimisaluse, kohaldatava käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse (kui see on asjakohane vastavalt punktile 21.B.82) ega kohaldatavate keskkonnakaitsenõuete eiramist ning

3. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires ohtlikuks.“;

b) alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) Kui muudatus mõjutab käitussobivuse andmeid ja kui taotleja punkti 21.A.20 alapunktis d osutatud deklaratsioonis seda nõuab, võib õhusõiduki tüübisertifikaadi muudatuse erandina alapunkti a alapunktidest 1 ja 2 kinnitada enne kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele vastavuse tõendamist, tingimusel et taotleja tõendab oma vastavust kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele enne, kui neid andmeid on tegelikult vaja kasutada.“;

83) punkti 21.B.111 alapunktid a ja b asendatakse järgmisega:

„a) amet annab täiendava tüübisertifikaadi välja, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1. taotleja vastab punkti 21.A.115 alapunktis b sätestatud nõuetele;

2. amet ei ole punkti 21.B.100 alapunkti a kohaselt kindlaks määratud osalemismääral põhineva nõuetele vastavuse tõendamise kontrolli käigus kindlaks teinud kohaldatava tüübisertifitseerimisaluse, kohaldatava käitussobivuse andmete sertifitseerimise aluse (kui see on asjakohane vastavalt punktile 21.B.82) ega kohaldatavate keskkonnakaitsenõuete eiramist;

3. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires ohtlikuks.

b) Kui täiendav tüübisertifikaat mõjutab käitussobivuse andmeid ja kui taotleja punkti 21.A.20 alapunktis d osutatud deklaratsioonis seda nõuab, võib amet erandina alapunkti a alapunktidest 1 ja 2 täiendava tüübisertifikaadi välja anda enne kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele vastavuse tõendamist, tingimusel et taotleja tõendab oma vastavust kohaldatavale käitussobivuse andmete sertifitseerimise alusele enne, kui neid andmeid on tegelikult vaja kasutada.“;

84) punkti 21.B.320 alapunkti b alapunkt 5 asendatakse järgmisega:

„5. õhusõidukite ja mehitamata õhusõidukite puhul juhtimis- ja jälgimisseadme ülevaatus;“;

85) punkt 21.B.325 asendatakse järgmisega:

„21.B.325 **Lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine**

a) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et punkti 21.B.326 nõuded ja käesoleva lisa jao A alajaos H sätestatud kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta välja lennukõlblikkussertifikaadi (EASA vorm 25, vt VI liide) või muudab seda viivitamata.

b) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et punkti 21.B.327 nõuded ja käesoleva lisa jao A alajaos H sätestatud kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta välja piiratud lennukõlblikkussertifikaadi (EASA vorm 24, vt V liide) või muudab seda viivitamata.

c) Lisaks alapunktis a või b osutatud kohaldatavatele lennukõlblikkussertifikaatidele annab registreerimisliikmesriigi pädev asutus ELi-välisest riigist kolmandast riigist pärit uutele ja kasutatud õhusõidukitele välja:

1. esmase lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15a, vt II liide) õhusõidukitele, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 1321/2014 I lisa (osa M);

2. esmase lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15c, vt II liide) uutele õhusõidukitele, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 1321/2014 Vb lisa (osa ML);

3. esmase lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15c, II liide) ELi-välisest riigist pärit kasutatud õhusõidukitele, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 1321/2014 Vb lisa (osa ML), kui pädev asutus on nende lennukõlblikkust kontrollinud;

4. esmase lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15d, vt II liide) uutele mehitamata õhusõidukitele, mille suhtes kohaldatakse delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS);

5. esmase lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15d, vt II liide) ELi-välisest riigist pärit kasutatud mehitamata õhusõidukitele, mille suhtes kohaldatakse delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS), kui pädev asutus on nende lennukõlblikkust kontrollinud.“;

86) punkti 21.B.326 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti a alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk või mehitamata õhusõiduk (vastavalt vajadusele) vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks; see võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi; ja“;

b) alapunkti b muudetakse järgmiselt:

i) alapunkti 1 muudetakse järgmiselt:

— alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) õhusõiduk või mehitamata õhusõiduk (vastavalt vajadusele) vastab kooskõlas käesoleva lisaga heakskiidetud tüübisertifikaadi ja täiendava tüübisertifikaadi, muudatuse või remonditöö alusel heakskiidetud tüübiprojektile ja“;

— alapunkt iii asendatakse järgmisega:

„iii) nende lennukõlblikkust on kontrollitud määruse (EL) nr 1321/2014 I lisa (osa M) alajao I või Vb lisa (osa ML) alajao I või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) alajao I kohaselt (vastavalt vajadusele);“

ii) alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõidukvõi mehitamata õhusõiduk (vastavalt vajadusele) vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks; see võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi; ja“;

87) punkti 21.B.327 alapunkti a muudetakse järgmiselt:

a) alapunkti 1 alapunkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk või mehitamata õhusõiduk (vastavalt vajadusele) vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas konkreetsete lennukõlblikkusnõuetega kinnitanud, ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi;“;

b) alapunkti 2 muudetakse järgmiselt:

i) alapunkti i alapunkt A asendatakse järgmisega:

„A) õhusõiduk või mehitamata õhusõiduk (vastavalt vajadusele) vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas konkreetsete lennukõlblikkusnõuetega kinnitanud, ja käesoleva I lisa (osa 21) kohaselt heakskiidetud täiendavale tüübisertifikaadile, muudatusele või remonditööle ja“;

ii) alapunkti i alapunkt C asendatakse järgmisega:

„C) õhusõidukit on kontrollitud määruse (EL) nr 1321/2014 I lisa (osa M) või Vb lisa (osa ML) või delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) kohaselt (vastavalt vajadusele);“;

iii) alapunkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk või mehitamata õhusõiduk (vastavalt vajadusele) vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks; see võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid ülevaatusi.“;

88) punkti 21.B.432 alapunkti b alapunkti 1 alapunkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) organisatsiooni töövaldkonda kuuluvate toodete, osade, seadmete, mehitamata õhusõiduki süsteemide, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide projekteerimis- ja sertifitseerimistegevust esindaval valimil põhinevad toote-, mehitamata õhusõiduki süsteemi ja juhtimis- ja jälgimisseadme auditid;“;

89) jao B alajao K pealkiri asendatakse järgmisega:

„**ALAJAGU K – OSAD, SEADMED NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENDID**“;

90) punkti 21.B.453 alapunkti a alapunkt 4 asendatakse järgmisega:

„4. ükski kindlakstehtud näitaja ega omadus ei muuda toodet, mehitamata õhusõiduki süsteemi või juhtimis- ja jälgimisseadet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires ohtlikuks.“;

91) punkti 21.B.520 alapunkti b alapunkt 4 asendatakse järgmisega:

„4. õhusõidukite ülevaatus ning mehitamata õhusõidukite puhul juhtimis- ja jälgimisseadme ülevaatus;“;

92) jao B alajao Q pealkiri asendatakse järgmisega:

„**ALAJAGU Q – TOODETE, OSADE, SEADMETE, JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADMETE NING JUHTIMIS- JA JÄLGIMISSEADME KOMPONENTIDE IDENTIFITSEERIMINE**“;

93) liidete (EASA vormid) loetelu muudetakse järgmiselt:

„I liide – EASA vorm 1, käitamissertifikaat

II liide – EASA vormid 15a, 15c ja 15d, lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat

III liide – EASA vorm 20a, lennuluba

IV liide – EASA vorm 20b, lennuluba (välja andnud sertifitseeritud organisatsioonid)

V liide – EASA vorm 24, piiratud lennukõlblikkussertifikaat

VI liide – EASA vorm 25, lennukõlblikkussertifikaat

VII liide – EASA vorm 45, mürasertifikaat

VIII liide – EASA vorm 52, õhusõiduki/mehitamata õhusõiduki süsteemi nõuetele vastavuse deklaratsioon

IX liide – EASA vorm 53, hooldustõend

X liide – EASA vorm 55, tootjaorganisatsiooni sertifikaat

XI liide – EASA vorm 65, heakskiidukiri (tootmine tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel)

XII liide – Katselennukategooriad ja katselennumeeskonna asjakohane kvalifikatsioon“;

94) I liites „I lisas (osa 21) osutatud käitamissertifikaat – EASA vorm 1“ esitatud EASA vormi 1 täitmise juhendit muudetakse järgmiselt:

a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Juhendis käsitletakse üksnes EASA vormi 1 kasutamist tootmise puhul. Tähelepanu juhitakse määruse (EL) nr 1321/2014 I lisa (osa M) II liitele ja delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) III liitele, mis hõlmavad EASA vormi 1 kasutamist hoolduse puhul.“;

b) punkti 1 „EESMÄRK JA KASUTUSALA“ muudetakse järgmiselt:

i) alapunkt 1.1 asendatakse järgmisega:

„1.1. Sertifikaadi peamine eesmärk on tõendada uute lennukimootorite, propellerite, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide („artikkel/artiklid“) lennukõlblikkust.“;

ii) alapunkt 1.6 asendatakse järgmisega:

„1.6. Sertifikaat ei tähenda heakskiidu andmist artikli paigaldamiseks konkreetsele õhusõidukile, mootorile, propellerile või juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide puhul konkreetsele juhtimis- ja jälgimisseadmele, kuid aitab lõppkasutajal kindlaks teha lennukõlblikkust.“;

c) punkti 5 „SERTIFIKAADI TÄITMINE“ lahtris 8 esitatud tekst asendatakse järgmisega:

„*Lahter 8* **Osa number**

Märkida osa number, nagu see on esitatud artiklil või sildil/pakendil. Mootori, propelleri või juhtimis- ja jälgimisseadme puhul võib kasutada tüübitähistust.“;

95) II liidet muudetakse järgmiselt.

a) Pealkiri asendatakse järgmisega:

„*II liide*

EASA vormid 15a, 15c ja 15d – Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat“;

b) lisatakse uus EASA vorm 15d:

Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat – EASA vorm 15

„LENNUKÕLBLIKKUSE KONTROLLI SERTIFIKAAT
(osa ML.UAS nõuetele vastavatele mehitamata õhusõidukitele)
Sertifikaadi viitenumber: .....
Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1139

[PÄDEVA ASUTUSE NIMI]

tõendab, et ta on:
□ kooskõlas komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisaga (osa ML.UAS) kontrollinud järgmise mehitamata õhusõiduki lennukõlblikkust:
[või]
□ kontrollinud järgmise uue mehitamata õhusõiduki lennukõlblikkust:
Mehitamata õhusõiduki tootja ..... Mehitamata õhusõiduki tootja nimetus .....
Mehitamata õhusõiduki registreerimistunnus ..... Mehitamata õhusõiduki seerianumber .....
ja et kõnealune mehitamata õhusõiduk on kontrolli ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: .....Kehtivusaja lõpp: .....
Mehitamata õhusõiduki lennutunnid kontrollimise kuupäeval: .....
Allkiri: ..... Volituse number (kui see on kohaldatav): .....

[VÕI]

[SERTIFITSEERITUD ORGANISATSIOONI NIMI, AADRESS JA SERTIFIKAADI VIITENUMBER] (*) (*)

tõendab, et ta on kooskõlas komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisaga (osa ML.UAS) kontrollinud järgmise mehitamata õhusõiduki lennukõlblikkust:

Mehitamata õhusõiduki tootja ..... Mehitamata õhusõiduki tootja nimetus .....
Mehitamata õhusõiduki registreerimistunnus ..... Mehitamata õhusõiduki seerianumber .....
Õhusõiduk on kontrolli ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: .....Kehtivusaja lõpp: .....
Mehitamata õhusõiduki lennutunnid kontrolli kuupäeval: .....
Allkiri: ..... Volituse number (kui see on kohaldatav): .....

==========

Esimene pikendamine: Mehitamata õhusõiduk vastab komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) punkti ML.UAS.901 alapunkti c tingimustele.
Väljaandmise kuupäev: .....Kehtivusaja lõpp: .....
Mehitamata õhusõiduki lennutunnid väljaandmise kuupäeval: .....
Allkiri: ..... Volituse number: .....
Sertifitseeritud organisatsiooni nimi: ..... Sertifikaadi viitenumber .....

==========

Teine pikendamine: Mehitamata õhusõiduk vastab komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2024/1107 I lisa (osa ML.UAS) punkti ML.UAS.901 alapunkti c tingimustele.
Väljaandmise kuupäev: .....Kehtivusaja lõpp: .....
Mehitamata õhusõiduki lennutunnid väljaandmise kuupäeval: .....
Allkiri: ..... Volituse number: .....
Sertifitseeritud organisatsiooni nimi: ..... Sertifikaadi viitenumber .....

EASA vorm 15d – versioon 1
(*) (*) Vormi väljastaja võib seda kohandada vastavalt oma vajadustele, kustutades sellised nimed, hooldustõendid, viited asjaomasele õhusõidukile ja väljastamisandmed, mis ei ole tema puhul asjakohased.“;

96) III liide asendatakse järgmisega:

„III liide

Lennuluba — EASA vorm 20a

<table>
<tr><td>Pädeva asutuse logo</td><td colspan="2">LENNULUBA</td></tr>
<tr><td colspan="2">(*)</td><td></td></tr>
<tr><td>Käesolev lennuluba on välja antud vastavalt määrusele (EL) 2018/1139 ning see tõendab, et õhusõidukiga võib ohutult lennata allpool loetletud eesmärgil ja tingimustel ning et see kehtib kõikides liikmesriikides.

Käesolev lennuluba kehtib ka lendudel ELi-välistesse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba asjaomaste riikide pädevatelt asutustelt.</td><td colspan="2">1. Riikkondsus ja registreerimisnumbrid:</td></tr>
<tr><td>2. Õhusõiduki tootja/tüüp:
[mehitamata õhusõidukite puhul sisestada juhtimis- ja jälgimisseadme mudel ja tähistus]</td><td colspan="2">3. Seerianumber:</td></tr>
<tr><td colspan="3">4. Lennuluba hõlmab järgmist: [eesmärk vastavalt punkti 21.A.701 alapunktile a]</td></tr>
<tr><td colspan="3">5. Omanik: [punkti 21.A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil välja antud lennuloa korral peab siin olema „registreeritud omanik“]</td></tr>
<tr><td colspan="3">6. Tingimused/märkused:</td></tr>
<tr><td colspan="3">7. Kehtivusaeg:</td></tr>
<tr><td>8. Väljaandmise koht ja kuupäev:</td><td colspan="2">9. Pädeva asutuse esindaja allkiri:</td></tr>
<tr><td colspan="3">EASA vorm 20a – versioon 2
(*) (*) Täidab registreerimisliikmesriik.“;</td></tr>
</table>

97) IV liide asendatakse järgmisega:

IV liide

Lennuluba (välja andnud sertifitseeritud organisatsioonid) – EASA vorm 20b

<table>
<tr><td>Selle pädeva asutuse liikmesriik, kes on välja andnud organisatsiooni sertifikaadi, mille alusel antakse välja lennuluba või
„EASA“ kui sertifikaadi on välja andnud EASA</td><td colspan="2">LENNULUBA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Lennuluba välja andva organisatsiooni nimi ja aadress</td><td>(*) (*)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Käesolev lennuluba on välja antud vastavalt määrusele (EL) 2018/1139 ning see tõendab, et õhusõidukiga võib ohutult lennata allpool loetletud eesmärgil ja tingimustel ning et see kehtib kõikides liikmesriikides. Käesolev luba kehtib ka lendudel ELi-välistesse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba asjaomaste riikide pädevatelt asutustelt.</td><td>1. Riikkondsus ja registreerimisnumbrid:</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. Õhusõiduki tootja/tüüp:
[mehitamata õhusõidukite puhul sisestada juhtimis- ja jälgimisseadme mudel ja tähistus]</td><td>3. Seerianumber:</td></tr>
<tr><td colspan="3">4. Lennuluba hõlmab järgmist: [eesmärk vastavalt punkti 21.A.701 alapunktile a]</td></tr>
<tr><td colspan="3">5. Omanik: [lennuluba välja andev organisatsioon]</td></tr>
<tr><td colspan="3">6. Tingimused/märkused:</td></tr>
<tr><td colspan="3">7. Kehtivusaeg:</td></tr>
<tr><td colspan="2">8. Väljaandmise koht ja kuupäev:</td><td>9. Volitatud esindaja allkiri:
Nimi:
Sertifikaadi viitenumber:</td></tr>
<tr><td colspan="3">EASA vorm 20b – versioon 2
(*) Täidab organisatsiooni sertifikaadi valdaja.;</td></tr>
</table>

98) V liide asendatakse järgmisega:

„V liide

Piiratud lennukõlblikkussertifikaat – EASA vorm 24

Pädeva asutuse LOGO

PIIRATUD LENNUKÕLBLIKKUSSERTIFIKAAT

(*)	[Registreerimisliikmesriik] [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS]	(*)
1. Riikkondsus ja registreerimis-tunnused	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus	3. Õhusõiduki see-rianumber
4. Kategooriad		
5. Käesolev piiratud lennukõlblikkussertifikaat on välja antud [7. detsembri [1944.] aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni] ja [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1139] kohaselt (**) eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõlblikuks, kui selle hooldamisel ja käitamisel täidetakse eespool nimetatud tingimusi ja kehtivaid käitamispiiranguid. Lisaks eespool nimetatule kohaldatakse järgmisi piiranguid: (5) (8) [Õhusõidukit võib kasutada rahvusvahelises lennuliikluses, olenemata eespool nimetatud piirangutest]. Märkused: [mehitamata õhusõidukite puhul sisestada juhtimis- ja jälgimisseadme mudel ja tähistus]		
Väljaandmise kuupäev: Allkiri:		
6. Käesolev piiratud lennukõlblikkussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab. Käesoleva sertifikaadi juurde kuulub kehtiv lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat.		
EASA vorm 24 – versioon 3 (*) (*) Täidab registreerimisliikmesriik. (**) (**) Mittevajalik maha tõmmata.		

Käesolev piiratud lennukõlblikkussertifikaat peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.“;

99) VI liide asendatakse järgmisega:

VI liide

Lennukõlblikkussertifikaat – EASA vorm 25

Pädeva asutuse LOGO

LENNUKÕLBLIKKUSSERTIFIKAAT

(*)	[Registreerimisliikmesriik] [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS]	(*)
1. Riikkondsus ja registreerimistunnused	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus	3. Õhusõiduki seerianumber
4. Kategooriad		
5. Käesolev lennukõlblikkussertifikaat on välja antud 7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1139 kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõlblikuks, kui selle hooldamisel ja käitamisel täidetakse eespool nimetatud tingimusi ja kehtivaid käitamispiiranguid. Piirangud/märkused: (7) [mehitamata õhusõidukite puhul sisestada juhtimis- ja jälgimisseadme mudel ja tähistus] Väljaandmise kuupäev: Allkiri:		
6. Käesolev lennukõlblikkussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab. Käesoleva sertifikaadi juurde kuulub kehtiv lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat.		
EASA vorm 25 – versioon 3 (*) Täidab registreerimisliikmesriik.		

Käesolev lennukõlblikkussertifikaat peab kõigi lendude ajal olema õhusõidukis.;

100) VIII liidet muudetakse järgmiselt:

a) Pealkiri asendatakse järgmisega:

„Õhusõiduki/mehitamata õhusõiduki süsteemi nõuetele vastavuse deklaratsioon – EASA vorm 52“;

b) vorm „Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon“ asendatakse järgmisega:

<table>
<tr><th colspan="4">ÕHUSÕIDUKI/MEHITAMATA ÕHUSÕIDUKI SÜSTEEMI NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOON</th></tr>
<tr><td colspan="2">1. Tootjariik</td><td colspan="1">2. [LIIKMESRIIK] (*) Euroopa Liidu liikmesriik (**) (*) (**)</td><td>3. Deklaratsiooni viitenumber:</td></tr>
<tr><td colspan="4">4. Organisatsioon</td></tr>
<tr><td colspan="2">5. Õhusõiduki tüüp</td><td colspan="2">6. Tüübisertifikaadi viide:</td></tr>
<tr><td colspan="2">7. Õhusõiduki registreerimisnumber või märgistus</td><td colspan="2">8. Tootjaorganisatsiooni identifitseerimisnumber</td></tr>
<tr><td colspan="4">9. Mootori/propelleri/juhtimis- ja jälgimisseadme andmed (***) (***)</td></tr>
<tr><td colspan="4">10. Muudatused ja/või hooldusbülletäänid (***) (***)</td></tr>
<tr><td colspan="4">11. Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused</td></tr>
<tr><td colspan="4">12. Kontsessioonid</td></tr>
<tr><td colspan="4">13. Vabastused, erandid või mööndused (***) (***)</td></tr>
<tr><td colspan="4">14. Märkused</td></tr>
<tr><td colspan="4">15. Lennukõlblikkussertifikaat</td></tr>
<tr><td colspan="4">16. Lisanõuded</td></tr>
<tr><td colspan="4">17. Nõuetele vastavuse deklaratsioon
Tõendatakse, et käesolev õhusõiduk/mehitamata õhusõiduki süsteem vastab täielikult tüübisertifitseeritud konstruktsioonile ja lahtritesse 9, 10, 11, 12 ja 13 märgitud andmetele.
Õhusõiduk on kõlblik ohutuks kasutamiseks.
Õhusõidukiga on tehtud piisavalt katselende.</td></tr>
<tr><td colspan="2">18. Allkiri</td><td colspan="1">19. Nimi</td><td>20. Kuupäev (pp/kk/aaaa)</td></tr>
<tr><td colspan="4">21. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide</td></tr>
<tr><td colspan="4">EASA vorm 52 – versioon 4
(*) (*) Või EASA, kui EASA on pädev asutus.
(**) (**) ELi-välise riigi või EASA puhul maha tõmmata.
(***) (***) Mittevajalik maha tõmmata.“;</td></tr>
</table>

c) Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) täitmise juhendeid muudetakse järgmiselt:

i) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Õhusõiduki/mehitamata õhusõiduki süsteemi nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) täitmise juhendid“;

ii) punkt 1 „EESMÄRK JA KOHALDAMISALA**“** asendatakse järgmisega:

„1. EESMÄRK JA KOHALDAMISALA

1.1. Sellise õhusõiduki/mehitamata õhusõiduki süsteemi nõuetele vastavuse deklaratsiooni kasutamist, mille tootjaorganisatsioon on välja andnud osa 21 jao A alajao F kohaselt, on kirjeldatud punktis 21.A.130 ja asjaomastes nõuete täitmise vastuvõetavates viisides.

1.2. Osa 21 jao A alajao G kohaselt välja antud õhusõiduki/mehitamata õhusõiduki süsteemi nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) eesmärk on võimaldada asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikul kasutada õigust saada teatava õhusõiduki lennukõlblikkussertifikaat ja vajaduse korral mürasertifikaat registreerimisliikmesriigi pädevalt asutuselt.“;

iii) punkt **3.2 asendatakse järgmisega:**

„3.2. Registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele võib nõuetele vastavuse deklaratsiooni välja anda üksnes juhul, kui õhusõiduki/mehitamata õhusõiduki süsteemi projekt ja õhusõidukisse/mehitamata õhusõidukisse paigaldatud tooted ning mehitamata õhusõiduki süsteemi puhul juhtimis- ja jälgimisseadmed on heaks kiidetud.“;

iv) alapunkt **3.4 asendatakse järgmisega:**

„3.4. Käesolev nõuetele vastavuse deklaratsioon ei pea hõlmama kõiki neid tooteid, mille paigaldamine võib kohaldatavate kasutuseeskirjade täitmiseks vajalikuks osutuda. Siiski võib mõne sellise toote märkida lahtrisse 10 või heakskiidetud tüübiprojekti. Seepärast meenutatakse käitajatele nende kohustust tagada vastavus nende endi konkreetse tegevuse suhtes kohaldatavatele eeskirjadele.“;

v) lahter 9 asendatakse järgmisega:

„*Lahter 9* Mootori tüüp ja propelleri tüüp või tüübid üksikasjalikult, nagu on määratletud asjaomases tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel. Märkida tuleb ka tootjaorganisatsiooni identifitseerimisnumber ja vastav asukoht. Mehitamata õhusõiduki puhul märkida üksikasjalik teave juhtimis- ja jälgimisseadme kohta, nagu on määratletud asjakohases tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel, ning selle tootjaorganisatsiooni identifitseerimisnumber.“;

vi) lahter 11 asendatakse järgmisega:

„*Lahter 11* Kõikide kohaldatavate lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste (või samaväärsete dokumentide) loetelu ja nõuetele vastavuse deklaratsioon, samuti kõnealust õhusõidukit või mehitamata õhusõiduki süsteemi, sealhulgas tooteid ja paigaldatud osi, seadmeid ja varustust, ning mehitamata õhusõiduki süsteemide puhul juhtimis- ja jälgimisseadmeid ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponente käsitlevate nõuete täitmise viisi kirjeldus. Märkida tuleb ka võimalikud tulevased tähtajad nõuete täitmiseks.“;

vii) lahter 17 asendatakse järgmisega:

„*Lahter 17* Nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivus sõltub sellest, kas kõik vormi lahtrid on täidetud. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama katselendude protokollide koopiad ja andmed dokumenteeritud defektide ja nende kõrvaldamise kohta. Asjaomased volitatud lennundustehnilised töötajad ja mõni lennumeeskonna liige, nt katselendur või katselennuinsener, peaksid aruande vastuvõetavaks tunnistamiseks sellele alla kirjutama. Teostatud katselennud kuuluvad tootmissüsteemi kvaliteedijuhtimise haru kontrolli alla vastavalt punktile 21.A.139, eriti selle alapunkti d alapunkti 2 alapunktile vi, tagamaks et õhusõiduk vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peab säilitama nimekirja andmetest, mis on esitatud (või kättesaadavaks tehtud) käesoleva deklaratsiooni nende aspektide täitmiseks, mis on seotud õhusõiduki ohutu kasutamisega.“;

101) X liites asendatakse esimene vorm (EASA vorm 55a – versioon 3) järgmisega:

[LIIKMESRIIK] (*)
Euroopa Liidu liikmesriik (**)

TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT
Viide: [LIIKMESRIIGI KOOD (*)].21G.XXXX

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1139, komisjoni kehtivale määrusele (EL) nr 748/2012 ning allpool täpsustatud tingimustel sertifitseerib [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS] järgmise äriühingu:

[ÄRIÜHINGU NIMI JA AADRESS]

on komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 I lisa (osa 21) jaos A osutatud tootjaorganisatsioon, millel on lubatud toota lisatud sertifitseerimisgraafikus loetletud tooteid, osasid, seadmeid, juhtimis- ja jälgimisseadmeid ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponente ning anda välja nendega seotud sertifikaate, kasutades eespool osutatud viitenumbreid.

TINGIMUSED:

1. Heakskiit on piiratud lisatud sertifikaadi tingimustes täpsustatud heakskiiduga.
2. Heakskiit nõuab sertifitseeritud tootjaorganisatsiooni käsiraamatus täpsustatud menetluste täitmist.
3. Heakskiit kehtib, kuni sertifitseeritud tootjaorganisatsioon täidab komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 I lisa (osa 21) nõudeid.
4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, kehtib käesolev sertifikaat määramatu aja, välja arvatud juhul, kui sertifikaadist on varem loobutud või see on asendatud teise sertifikaadiga, peatatud või kehtetuks tunnistatud.

Algse väljaandmise kuupäev: .....
Käesoleva versiooni kuupäev: .....
Versiooni nr: .....
Allkiri: .....
Pädeva asutuse nimel: [PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (**)]

EASA vorm 55a – versioon 4
(*) Või EASA, kui EASA on pädev asutus.
(**) ELi-välise riigi puhul maha tõmmata.“;

102) XI liide asendatakse järgmisega:

„XI liide

Heakskiidukiri tootmiseks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel – EASA vorm 65

I lisa (osa 21) alajaos F osutatud heakskiidukiri

[LIIKMESRIIK] (*)
Euroopa Liidu liikmesriik (**)

HEAKSKIIDUKIRI TOOTMISEKS TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL

[TAOTLEJA NIMI]
[ÄRINIMI (kui erineb taotleja nimest)]
[TAOTLEJA TÄIELIK AADRESS]
Kuupäev (päev/kuu/aasta)
Viide: [LIIKMESRIIGI KOOD (**) .21F.XXXX

Lugupeetud [taotleja nimi]

Teie tootmise järelevalvesüsteemi on hinnatud ja see on leitud olevat kooskõlas komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 I lisa (osa 21) jao A alajagudega A ja F.

Seepärast oleme allpool täpsustatud tingimustel nõus, et allpool nimetatud toodete, osade, seadmete, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide nõuetele vastavust võib näidata komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 I lisa (osa 21) jao A alajao F kohaselt.

Ühikute arv Osa number Seerianumber

ÕHUSÕIDUK

OSA

Käesoleva heakskiidukirja suhtes kohaldatakse järgmisi eritingimusi.

(1) Heakskiit kehtib, kuni [äriühingu nimi] täidab komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 I lisa (osa 21) jao A alajagude A ja F nõudeid.
(2) Heakskiit nõuab [äriühingu nimi] käsiraamatus, viitenumber/väljaandmise kuupäev, täpsustatud menetluste täitmist .....
(3) Heakskiidu kehtivus lõpeb .....
(4) Käesoleva heakskiidukirja välja andnud asutus kinnitab nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mille [äriühingu nimi] on komisjoni määruse (EL) nr 748/2012 punkti 21.A.130 sätete kohaselt välja andnud kooskõlas eespool nimetatud käsiraamatu menetlusega .....
(5) [Äriühingu nimi] teatab käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutusele viivitamata kõikidest tootmise järelevalvesüsteemis tehtud muudatustest, mis võivad mõjutada käesolevas heakskiidukirjas loetletud toodete, osade, juhtimis- ja jälgimisseadmete ning juhtimis- ja jälgimisseadme komponentide kontrollimist, nõuetele vastavust või lennukõlblikkust.

Pädeva asutuse nimel: [PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (*) (**)]
Kuupäev ja allkiri

EASA vorm 65 – versioon 4
(*) (*) Või EASA, kui EASA on pädev asutus.
(**) (**) ELi-väliste riikide puhul välja jätta.“

II LISA

Delegeeritud määruse (EL) 2019/945 lisa muudetakse järgmiselt:

1) 2. OSA „Klassi C1 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded“ punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15) mehitamata õhusõiduki süsteem annab kaugpiloodile selge hoiatuse, kui mehitamata õhusõiduki või selle juhtimis- ja jälgimisseadme aku tühjeneb, et anda kaugpiloodile piisavalt aega mehitamata õhusõiduki ohutuks maandamiseks;“;

2) 3. OSA „Klassi C2 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded“ punkt 17 asendatakse järgmisega:

„17) mehitamata õhusõiduki süsteem annab kaugpiloodile selge hoiatuse, kui mehitamata õhusõiduki või selle juhtimis- ja jälgimisseadme aku tühjeneb, et anda kaugpiloodile piisavalt aega mehitamata õhusõiduki ohutuks maandamiseks;“;

3) 4. OSA „Klassi C3 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded“ alapunkt 13 asendatakse järgmisega:

„(13) mehitamata õhusõiduki süsteem annab kaugpiloodile selge hoiatuse, kui mehitamata õhusõiduki või selle juhtimis- ja jälgimisseadme aku tühjeneb, et anda kaugpiloodile piisavalt aega mehitamata õhusõiduki ohutuks maandamiseks;“.